

magasles

345 Ft – Előfizetőknek: 275 Ft

2005. szeptember – III. évfolyam 9. szám

**Új utakon
a szarvas-
gazdálkodás?**

**Lassan
lopakodni**

**Kétszer lőtt
bika**

**Vladalok
a vadászatban**

**Látogatás
a Norma cégnél**

Légfegyverek

**Molnár Gábor
karabélyja**

**A dolmányos
varjú**

Kutyabeszéd

**Jaguárvadászat
altatólövedékekkel**

Az igazi Jeep

FOTO-OPTIKA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
Mintabolt: 1072 Bp. Klauzál tér 13.
Tel.: 06/1-461-08-89 Fax: 06/1-461-08-90
E-mail: erva@ervafoto.hu ; Internet: www.ervafoto.hu

Canon képstabilizátoros látcsövek

...hogy mindent tisztán lásson!

Két éve...

Ismét szeptember van. A Magasles életében mindössze a második. Nem hangzik soknak, ám én büszke vagyok rá. Büszke, mert az elmúlt 24 hónapban minden alkalommal megjelent a Magasles, melyet olyan tartalommal tudunk megtölteni, amely Önöket, olvasókat érdekelte. Azért merem ezt biztos állítani, mert a lap eladási adatai egyre nőnek, így biztos lehetek abban, hogy Olvasóink elégedettek. Örülök neki, hiszen végző soron ez volt a célunk. Ahogyan egyik olvasónk fogalmazott: „...ebben a lapban, mindig tudom, hogy talállok valami érdekeset, és mindig tudom, hogy biztosan foglalkozik az ismert témakörökkel. Így nem ér meglepetés.”

Sajnos azonban vannak „Eloolvassam? Nincs nekem arra időm!” visszajelzések is, melyek sokszor éppen hivatalos vadászoktól származnak. Elhiszem, hogy kevés az idejük, de olvasni akkor is kell! A vadászok kötelessége, hogy ismerjék a szakirodalmat, olvassák a szaklapokat. Ne vadásztársunktól kelljen megtudni, hogy változott egy vadászati idény, netán megjelent egy új tölténytípus.

Készséggel elismerem, hogy sokszor tényleg nincs ideje az embernek, de azt már nem, hogy alkalmanként sem tud valaki belelapozni a szaksajtóba.

Az „olvasó vadászok” táborának feladata és kötelessége kell, hogy legyen a szakfolyóiratok megismertetése társaikkal.

Elmúlt két év, de kezdődik egy újabb, és bízom abban, hogy a Magasles továbbra is szolgálni fogja a vadásztársadalmat. Hogy mit hoz a jövő, nem tudhatom, de megígérem, hogy lapunkban továbbra is megtalálják az „ismert témaköröket”, a fegyver- és lőszerismertetőket, vadászkutyás cikkeket vagy az ingyenes apróhirdetéseket. Emellett persze terveink szerint még rengeteg új írással, információval találkozhatnak olvasóink. Bízom benne, hogy az Önök meglepedésére!

Vadászüdvözlettel:

*Takács Szabolcs
főszerkesztő*

Erről olvashat

Két éve.....3

Erdőn, mezőn / Detrich János: Lassan lopakodni6
 Halmágyi Takács István: Néhány jó tanács cserkelőknek7
 Velünk élnek / A dolmányos varjú15

Háttér / Kammermann Péter: Új utakon a szarvasgazdálkodás?12
 Karakas István: Egy szakmáról – őszintén35

Lópor / Maradványtestek / Hopp Tamás: Kétszer lőtt bika15
 Kovács László: Golyós vadásztöltények birodalmában /
 Látogatás a Norma cégnél16
 Plaveczi János: Fegyvertan alapfokon / Betétcsövek, légfegyverek20
 Kovács László: A hónap története / Őzre és zergére36

Négy keréken / Kasza László: Az igazi Jeep24

Vendégoldal / Dr. Kalotás Zsolt: Meddig kell még böjtölni a böjti récére?26

Kuriózum / Vojnits András: Jaguárvadászat altatólővedékkel28

Dr. Vadász / Dr. Czerny Róbert: Viadalok a vadászatban.32

Csaholó / Mirtse Áron: „Kutyabeszéd”38

Naptár / Szeptember42

Múltidéző / Kovács László: Huszonöt éve halt meg Molnár Gábor /
 Író volt és vadász.44
 Kovács László: Molnár Gábor karabélyá44

Vadászpiac47

Börze54

Kedvezménykuponok56
 Terjesztő partnereink57

Előzetes / Októberi számunkból.....58

A címlapon Szekeres János felvétele látható.

Ebben a lapszámunkban az alábbi partnereinkről talál bővebb információt

Alpin Kft. 23	Géringér Autó Kft. 19	Nikon 33
Compass-Sport Bt. 21, 56	Grube Kft. 5	Pilisi Parkerdő Rt. 41
Cont-Eco 33	Hanyi Vadászbolt 56	Retriever Vadászbolt 39
Diana Kereskedelmi	Honda Hungary Kft. 60	Sefag-Lábod Rt. 43
Szövetkezet 17	Leitz Hungary 59	Sólyom Fegyverjavító 45
Diana Szakképző Iskola 41	Lőrincz és Fia Kft. 56	Steelvent Rt. 5, 56
Erva Kft. 2	Maros-menti Vt. 55	Sumpi-Import-Tör Bt. 5
Expertus Plus Bt. 55	Momati Bt. 53	Swarovski Optik 5
Ficsór Autóház 13	Mobilker 2000 Kft. 19, 56	Szent Hubertus Vadászbolt .. 56
Foto Mozaik 46	Naturvizió Kft. 55	Tolmácsolás, fordítás 55
Frommer Kft. 56	Nike-Fiocchi 19	

Martini
The Sharpest Choice since 1928

VÁGOD?

ESZKÖZ-ÉRTŐKÖZÉS: MINTABOLTOK
 Hely: 06 1 266 8280 / email: info@martini.hu / www.martini.hu
 Lőgyerményei u. 14., H-P: 8-18, Sz: 8-12 / Királyi kft. 8., H-P: 11:00-17:30

STEELVENT
kerítések

Erdő- és vadvédelmi kerítések

STEELVENT RL
 3227 Molóc, Besenyő út 8. • Tel./fax: 40/412-900 • www.steelvent.hu • info@steelvent.hu

GRUBE Grube Kereskedelmi Kft.
 2030 Érd, Kodárka u. 1.
 Tel.: 23/520-180
 Fax: 23/520-183

Újdonság! **Kenhető sópaszta**

Az alapvető sók és ásványok ellátására, natúr, ánizsos és szarvasgombás ízesítésben.

Vadfajok: gim és dämvad, muflon, őz és vaddisznó.

Vadasparkok létesítéséhez, erős igénybevételhez kínáljuk Tomado Titan® csúszásmentes csomóval, vastagon horganyzott acélhuzalból készült vadhálóinkat!

Cégünk vállal kerítésépítéssel és tervezéssel kapcsolatos munkákat referenciákkal, professzionális gépi háttérrel, villanypásztorral kombinálva, versenyképes áron.

Érdeklődjön a 30/280-8171-es számon.
 Kérje ajánlatunkat és tájékoztatónkat!

A legkiemelkedőbb pontosság akár a legnagyobb nagyításnál is.

Új: Habicht PVI-2 HIGH GRID a Swarovski Optiktól

Az új Habicht PVI-2 HIGH GRID a bevált PVI-1 utódja. A számos új fejlesztés szűkített a második képében van, ezáltal a nagyobb változások csak a megfigyelt terület kisebb részén történnek, a szűkített nem, ami a célzat lényegesen megkönnyíti. A Habicht PVI-2 HIGH GRID-et az új BE-4 Digital világítástechnológiával szállítjuk – nagyszerű éjszakai és frissített szabványosság szűkített.

PVI-2 2,8-12x42 HIGH GRID BE-4 Digital világítástechnológiával

SWAROVSKI OPTIK

Swarovski Optik Kft.
 Swarovskiszerkezetek Rt. • A-1000, Kitzbühel • Ausztria
 Tel.: +43/5352 22511-9
 Fax: +43/5352 22511-8-60
 Swarovski Optik Magyarország
 Tel.: 90/331 21 81

www.swarovskioptik.com

Már útközben gondoltam, hogy hamarabb kellett volna indulnunk, de a vendégemnek még akadt valami gondja az utolsó pillanatban. Sebaj, hátha szerencséivel járunk! Egy kétszázötven gramm körüli, felemás agancsú bakot akartunk terütekre hozni. Gyorsan megbeszéltük a stratégiát.

Lassan lopakodni

Detrich János

– Kiteszlek a tanya kerítésénél, elmégy a túlsó végéig, ott vársz tíz percet. Halotti csöndben mérsz tovább az akácok szélében, mikor a sarkához érsz, félbalra száz méterre meglátsz egy öreg vadkörtefát, ahhoz már legjobb lesz a fűben odakúsznod, mert a mi bakunk, lehet, hogy addigra kijön. Veled szemben négyszáz méterre az erdőszélből szokott előjönni. Mire a körtefához érsz, én a lucernatáblákat megkerülve ott leszek pontosan veled szemben, hogy a bak vissza ne váltsón. Ha jól csináltuk, elindul felőlem, s mellett száz-százhusz méterre kell elmennie a kukoricás felé. Meg kell lőnöd, mielőtt odaér.

Ember tervez, kutya végez

Minden úgy történt, ahogy terveztük. A bak már kint állt a lu-

cerna szélében, rutinos vendégem egy indián ügyességével foglalta el helyét. Mégpedig úgy, hogy még egy szárnyas hírnök sem vette észre. A bak engem megneszelve valóban a várt irányba indult, lassan, de gyanakvóan legelészve. Akkor azonban, honnan, honnan nem, két közepes nagyságú, kóbor eb jelent meg. Erre aztán a bak megugrott, mi pedig kénytelenek voltunk kutyát löni.

A cserkelés, más szóval cserkészlet, bizony – amint e példából is látszik – egyáltalán nem egyszerű műfaj, még a legnagyobb figyelem és fegyelem mellett is érheti az embert kudarc. Azt a vadászati módot nevezzük cserkelésnek, amellyel a vadász csupán tapasztalatának, ügyességének, érzékelésének segítségével, észrevétlenül lőtávokra közelíti meg a vadat. A siker legfontosabb előfeltételei természetesen itt is a területnek, a vad szokásainak, természetének, napszaktól, évszaktól függő mozgásának alapos ismerete.

Ezek mellett azonban még számos olyan tudnivaló létezik, amelyek a vadászt segítik.

A szél szerepéről legutóbb már ejtettünk szót, a helyét változtató, a vadat követő vadász számára ennek még nagyobb jelentősége van. Domborzattól, időjárástól, napszaktól függően is változik a szél járása, amely a szagokat, illatokat hordja. Hegyoldalakon hajnalban és alkonyatkor általában ellentétes irányban mozog a levegő, páramentes időben magasabb, párás időszakban alacsonyabb légrétegekben terjednek a szagok, mindezt még a növényzet is befolyásolhatja. Amennyiben nincs lehetőségünk szél alatt, vagy legalább háromnegyed részt kedvező széllel megközelíteni a vadat, és megkerülésére sincs módunk,

Néhány jó tanács cserkelőknek

1.

Cserkelés előtt különösen fontos az útvonal megtervezése. Első szempont természetesen a szél iránya, mert rossz széllel cserkelni nemcsak felesleges, de káros is. Ám ha egyenesen széllel szemben cserkel az ember, akkor meglehetősen hosszú a hazafelé vezető, hátszélben megtett út. Hiszen odafelé, a zsákmányolás reményében szívesen megy az ember akár 3-4 óra hosszút is, de a hazafelé vezető úthoz már kevésbé fülk a foga. Ezért én lehetőleg széles cikcakkban igyekszem haladni, kb. 45 fokban széllel szemben. Persze hegyes-völgyes vidéken ezt nehéz betartani.

Érdeemes a területrészek erdővel fedettségét is számításba venni. A fák között előbb sötétedik, és tovább marad meg a homály. Ezért reggeli cserkelésnél szeretek nyíltabb részen kezdeni, és mire ott már fényesen ragyog a nap, akkor érn be a fák közé, ahol – szerintem – tovább mozog a vad. Este persze pont fordítva cselekszem.

Ismerős területen célszerű a vad szokásos mozgásirányát is figyelembe venni, pl. este váltanak ki az erdőből a mezőgazdasági-
lag művelt táblákra, hajnalban vissza.

Ha több vadász cserkel egyszerre, egymás mozgását is figyelembe kell venni a cserkelés megtervezésénél. Rosszul megválasztott útvonal esetében zavarhatjuk egymás vadászatát, sőt, balesetveszélyes is lehet, de kellő figyelemmel elérhető, hogy hátrány helyett előnyünk származzék, és az egyik vadász által esetleg megriasztott vad a másik vadász felé meneküljön, kvázi egymásnak hajtának. Ha pedig a cserkelés végén összetalálkoznak a cserkelők, megbeszélhetik a történeteket, segíthetnek egymásnak a zsigerelésben, vadbevételben.

2.

A legtöbb vadásznak egy fegyvere van, azzal cserkel, azzal ül a lesen. Ők legfeljebb állítható nagyítású céltávcsövük nagyítását tudják kisebbre állítani, mert cserkelés közben viszonylag ritka a távoli lövés – bár síkföldi vidékeken ez talán gyakrabban megesik. Akinek több fegyvere, céltávcsöve van, annak könnyebb a helyzete. Cserkeléshez nem szükséges nagy szürkületi értékű, erős nagyítású céltávcső, ha tehetjük, válasszunk helyette kisebbet, könnyebbet. Puskánál is előny a könnyebb súly, a rövidebb hossz. (Nem véletlen, hogy a hegyekben cserkelő osztrák jágerek „bergstucnija” nemcsak végig agyazottságáról, de rövidebb voltáról is megismerszik.) Előnyös lehet egy vegyes csövű fegyver, így nagyobb az esélye, hogy szőrőssel vagy tollal, de zsákmánnyal térhetünk vissza.

Hajnali harmatban, szemetelő esőben vagy hóban könnyen használhatatlanná válhatnak a távcsövelensék a csapadéktól. Óvjuk őket, időnként ellenőrizzük, és szükség szerint törölgessük. A legtöbb keresőtávcsőnek már van védősapkája, de a céltávcsöveknél rendszeresített védőkupakok eltávolítása nehézkes, időigényes. Várolhatunk átlátszó vagy felpattintható védősapkát.

3.

Gondoljuk át, mire lesz szükségünk, ne cipeljünk felesleges tárgyakat! Esti les előtti cserkelésnél a lesen majd szükséges felszere-

ügy inkább mondjunk le róla, mintsem fölöslegesen zavarjuk, esetleg megsebezünk. Egy következő alkalommal több szerencsével járhatunk.

Mikor mozog?

A cserkelés időpontját tekintve a vad mozgásának időszakához igazodik, tehát elsősorban a hajnali és az alkonyati órák alkalmasak rá. Mivel a hajnali harmat a talajt, az avart, a száraz fűvet is puhábbá teszi, s azon a járás halkabb lehet, talán kedvezőbb a kora hajnali időszak. Emellett szól – akár a lesnél –, hogy a sebzett vad keresését nem a sötétségben kell elvégeznünk. Esős időben, de főként eső után szintén alkalmas az idő, mert a vad szívesen húzódik kisebb-nagyobb nyílt területek felé, hogy a fákról hulló esőcseppektől szabadulva mihamarabb megszáradjon. A téli nagy hidegekben a vad napközben is többet mozog, így megtalálására növekszik az esély.

A cserkészlet egyik nagy kérdése: a vadász látja meg hamarabb a vadat, vagy a vad a vadászt? Vadászható vadfajaink között a szarvasfélék látása a legkitűnőbb, de a vaddisznó is éppen elég élesen lát ahhoz, hogy a felé közelítő embert érzékelje, felismerje benne az ellenséget. A vadásznak öltözködésével, mozgásával van arra módja, hogy megpróbálja elensúlyozni a vad érzékszervi fölényét. Az öltözettel kapcsolatban elmondható, hogy az üzletek kínálata a praktikum jegyében jár, tehát a terepi öltözék mellőz minden felesleges, feltűnő tartozékot, igaz, a patentgombok fémfelülete idővel kifényesedik, ezért én előnyösebbnek tartom a csontgombosítást, esetleg a cipzárt, de ez aztán végképp egyéni ízlés kérdése. A szín jóval fontosabb, főként a zöld barnás és szürkés árnyalatai,

és a nekem nem túl szimpatikus terepfoltos ruhák felelnek meg, természetesen a környezet és az évszak igényei szerint. A nyár többségében zöld, az ősz pedig inkább rőt tónusokat kíván. Érdemes odafigyelni a ruházat anyagára. Erős, de lágy tapintású szövet vagy bőr legyen, olyan, amely ellenáll a tüskés ágaknak is, azonban nem ad sivító hangot, amikor azok végigszántanak rajta. A téli cserkészetek igen hasznos kelleke a hólepel, egyéb híján régi lepedőkből, de jobban erősebb lenvászonból poncsószerűen összevarrva kitűnő álcázást biztosít.

A cserkelés művészete

Nagy művészet a cserkelésben: a mozgás. Vadászember, már ha „csak úgy” megy erdei úton, egyik helyről a másikra, igen ritkán siet, s akkor is egyik szeme a földet, másik az erdőt figyeli. Hanem amikor a vadat keresi, akkor úgy kell járjon, akár egy erdei szellem, hangtalanul. Ahogyan a vad jár: tesz pár lépést, megáll, fülel, előre s hátra figyel, beleszimatol a levegőbe, megy tovább, csipeget, körülnéz. Így kell mozognia annak is, aki a vad után jár. Gyakran megállva, a vad által ha-

gyott nyomokat, jeleket keresve, néha körbetávcsoveve, lassan, óvatosan lopakodva. Ha valami gyanúsat talál, azt vizsgálja meg alaposan, hiszen nemegyszer fordult elő, hogy a sűrűben sötétlő tuskó hirtelen vaddisznóvá, a vöröslő cserje meg őzzé változott, s a megugrasztott vaddal – legalábbis aznap – még egyszer nem találkozik. Bármilyen apró zaj rontja a vaddal való találkozás esélyeit, aki nem tud csendben járni, annak üres marad az erdő. Ha pedig véletlenül száraz gallyra lép a vadász, akkor legjobban teszi, hogy mozdulatlanul megáll néhány percre, figyelve, nem riasztott-e meg valamit a közelben, s hogy az esetleg megriadt vadnak hagyjon időt megnyugodni. Ugyanígy kell tennie, ha valahol szarka, szajkó vagy feketeterigó hangját hallja, hiszen a szárnyas hírnökök vagy a vadat, vagy a vadászt figyelmeztetik a másik közellétére. A feje fölött vagy közvetlen közelében megszólaló vérsztróbitás hallatán biztosra veheti, hogy jelenlétéről minden környékbeli erdőlakó értesült.

Közel kerülni

S ha végül megpillantja a vadat, olyan közelre kell hozzá kerülnie, hogy minden kétséget kizáróan elbírálhassa, mit lát, s hogy az lehető-e. A közelítésnek alighanem ez a legnehezebb szakasza, hiszen a csülkösvad rendszerint nem jár egyedül, a csapat tagjai egyszerre többfelé figyelnek. Minden takarást ki kell használni, ami különösen a síkvidéki művelt területek között nehéz feladat. Ligetes, bokros terepen, erdei körülmények között is nagy figyelmet kíván a vad megközelítése, hiszen a legkisebb recsenésre felneszelő vad gyanakvását már nem tudjuk elaltatni. Aki jól megnézi például azt az őzet, amelyik felfigyelt valamely számára gyanús jelre, látni fogja, hogy még legelés közben is abba az irányba néz, és a következő, bármilyen apró zajra elugrik. Főként akkor van nagyobb figyelemre és óvatosságra szükség, amikor olyan nyiladék vagy más, nagyobb nyílt terület széléhez közeledünk, ahol a vad megjelenése várható. Mielőtt kilépnénk a takarásból, győződjünk meg, van-e, s ha igen, milyen vad áll kint a tisztáson. Ott még van időnk felmérni a lehetőségeinket és kidolgozni a célhoz vezető stratégiát. Ne felejtjük el, hogy sikertelen próbál-

lést lehetőség szerint hagyjuk hátra. Am ami szükséges, azt ne feledjük a vadászházban.

Nem elengedhetetlenül szükséges és nem felszerelés, de célszerű némi innivalót vinni magunkkal. Ha a hajnali kelés miatt nem ettünk indulás előtt, tegyünk zsebre egy szelet csokoládét, vagy egy almát, esetleg egy szendvicset. Az éhes ember gyakran türelmetlen, márpedig a cserkelés a türelmes emberek sportja. Én zsebre szoktam tenni egy kis termoszban kávé is, és a cserkelés végén, mielőtt visszaindulnék, leülök, és míg elkortyolom a fekete nedűt, még egyszer átélem a reggel történeteket és gyönyörködöm a természetben, tájban.

4.

Ruházatunkat is a cserkeléshez mérten válasszuk meg. Ami a lesen ülve még kevés, az – különösen dombos terepen – sok cserkeléskor. Sem vörös arccal, verejtékezve, sem derekunkra kötött pulóverrel, panyókára vetett kabáttal nem könnyű eredményesen cserkelni.

Hajnali cserkeléskor térdig eláztathat a harmatos fű, ilyenkor hasznos lehet a gumicsizma. Ha a terep miatt inkább bakancsot húzunk, vegyünk láb-
szárvédőt, az is sokat véd a harmat ellen.

Egyes világosabb zöld textiliák a hajnali derengésben szinte világítanak, míg a nappali fénynél beleolvadnak a levelek zöldjébe.

Indulás előtt fűjjük be magunkat szúnyog- és kullancsriasztóval. A csípések kellemetlenek, a hessegetést a vad is megláthatja, az esetleg ily módon szerzett Lyme-kórtól pedig nem lehet megszabadulni.

5.

Azt mondják, a cserkelés rövid lesek sorozata. Mivel a mozgó embert sokkal könnyebben veszi észre a vad, mint a mozdulatlant, eredményesebb a rövid, óvatos előrehaladást megállásokkal megszakító cserkelés, mint a folyamatos haladás. Mielőtt fedett területről egy nyíltabb tisztásra, mezőre kilépnénk, alaposan vegyük szemügyre.

6.

Cserkelés közben folyamatosan ellenőrizzük a szélirányt. A megforduló szél vagy a domborzat miatt lokálisan más szélirány tönkretetheti vadászatunkat. A legegyszerűbb egy öngyújtót hordani magunkkal, annak elhajló lángja a legenyhébb szellő irányát is megmutatja.

7.

Igyekezzünk csendesen lépni! Nem a lábujjhegyen járás, sokkal inkább a sarokról a lábujjak felé gördülő mozgás bizonyul csendesnek. Esős időben a füves, száraz időben a földes részeken haladhatunk csendesebben. Havas időben, ha ropog a hó lépteink alatt, csoszogjunk, így csendesebb. Kaptatókon inkább többször álljunk meg pihenni, de ne lihegjünk, fűjtassunk. Nemcsak zajos, de erőlködéstől reszkető kézzel nehezebb pontosan löni.

8.

Ha vadat pillantunk meg, kerüljük a hirtelen mozdulatokat. Inkább me-revedjünk meg, és a keresőtávcsövet lassú mozdulattal, emeljük szemünkhöz. Ha fedetlen terepen állunk, lassan guggoljunk le vagy húzódjunk egy fa, bokor takarásába, onnan figyeljük meg alaposabban a vadat. Ha az lehető és megfelelő távolságban van, akkor lőjünk, mert nem tudni, meddig lesz rá lehetőségünk. A távolság mérlegelésénél vegyük figyelembe, hogy nagy való-

kozásokkal csak a vad gyanakvását növeljük, önmagunknak pedig újabb kudarcélményeket szerezhetünk.

Félrevezetve

A régiek leírásaiból, elbeszéléseiből kiderül, hogy a vadat sem lehetetlen félrevezetni. A vadász úgy tesz, mintha ügyet sem vetne a vadra, elterelve annak gyanúját, újra takarásba érve kedvezőbb pozícióból tud közelíteni. Valamilyen ruhadarabot felakaszt olyan helyre, amely a vadnak szemébe ötlük, vagy útjába kell, hogy

kerüljön, s míg a vad arra figyel, ő nagyobb eséllyel közelítheti meg. Két vadász megy beszélgetve, tudván, hogy a vad őket figyeli. Az egyik takarásba érve megáll, a másik egyedül beszélve megy tovább, a vad továbbra is azt figyeli, aki megy, míg a másik észrevétlen megközelítheti. Még a nyílt terepen szemtől szembe történő közelítést sem tartották lehetetlennek! Ahol nem zaklatott, zavart a szarvas- vagy őz-állomány – s így kevésbé gyanakvó –, ott a vadász úgy közelítse meg a vadat, hogy amikor az figyel, álljon egyenesen mozdulatlanul, s mikor a vad megnyugodván újra legelni kezd, tegyen felé néhány lépést. Ezt a gyengébb látású vaddisznó esetében is megteheti, természetesen mindig csak jó széllel. Jómagam eddig sosem kíséreltem meg effélet, de ha egyszer úgy jön ki a lépés, hát istenuccse' megpróbálom!

Kényszer szülte állapot

Sajnos attól tartok, mai viszonyaink mellett aligha találunk olyan vadat, amelyik türelemmel viselné a cserkelésnek ezt a módját. Vadászte-

(Nagygyörgy Péter felvétele)

színűséggel szabad kézből vagy nem túl előnyös pozícióból kell lőnünk, és nem mindenki mesterlövész. Ha egy mód van rá, valahogy támasszuk meg a fegyvert. Cserkelőbothoz, fatörzshöz fogva, térdünkre támasztott könyökkel már sokkal pontosabban tudunk lőni.

Ha közelebb kell cserkelnünk, igyekezzünk azt takarásban tenni. Így nyugodtabban haladhatunk, csak időnként ellenőrizzük a kiszemelt zsákmányt, mert különben előfordulhat, hogy mire becserekesszük, csak hült helyét találjuk, vagy megváltoztatott helyéről észrevesz bennünket.

Ha nincs igazi takarás, helyezkedjünk úgy, hogy egy fa vagy bokor a vad és közénk essen. Megfelelően lassú mozgással egy nagyobb kóro takarása is elegendő lehet. Ha ez sem akad, akkor vagy hason, négykézláb próbálhatjuk belopni az állatot (hason csúszva még egy biliárdasztalon is lehet takarást találni a fekete golyó mögött!), vagy megkockáztatjuk a távoli lövést, vagy beletörődünk, hogy most nem sikerült.

9.

Ha a kiszemelt vad felé cserkelés, lopakodás közben a vad egyszerre nyomtalanul eltűnik, vagy ha előre nem várt irányba mozog, ne kapkodjunk, inkább mozdulatlanul várjuk. Ha a vad észrevett és menekül, már ügyis mindegy. Viszont amíg nem vett észre, minden lehetséges. A nyomtalanul eltűnt vad kibukkanhat egy bokor mögül, a legrosszabb irányba induló vad megfordulhat. Ha bizonytalank vagyunk, inkább várjunk, mint helytelenül cselekedjünk.

10.

Cserkelés közben előre nem tervezhető irányba kell lövést tenni – már ha kell tenni. Ezért lövés előtt gondosan ellenőrizzük a löirányt, nehogy balesetveszélyes lövést tegyünk. Különösen fontos ez ismeretlen vadászterületen és sík vidéken.

11.

Óhatatlanul előfordul, hogy a vad veszi észre bennünket először, és riasztva menekül. Ne essünk kétségbe, alig 5-10 perc alatt elmúlik a riasztás zavaró hatása, és ismét esélyünk lesz zsákmányt szerezni.

Leggyakrabban őzekkel találkozunk a cserkelő vadász, ezen belül is leginkább sutával, gidával, amelyet sokszor nem lehet, nem akar elejteni. Ilyenkor próbáljuk úgy észre vettetni magunkat az őzrel, hogy az ne hirtelen megriadjon, hanem lassan vegyen észre bennünket. Így van esély arra, hogy riasztás nélkül fog menekülni. De ha mégis riaszt, az sem tragédia. Az őzriasztást gyakran a közvetlen közelben csipegető másik őz sem veszi zokon, még kevésbé más vadfajok egyedei.

12.

Széchenyi Zsigmond csodálatos meghatározása szerint a vadászat vadüzés és erdőzúgás, de több erdőzúgás. Különösen igaz ez a cserkelésre. Nem az a sikeres cserkelés, ahol vadat sikerül zsákmányolnunk, hanem az, amelyből élményekkel gazdagodva térünk vissza. És ez nemcsak a zsákmányolás élménye lehet. Legyen szemünk a természet, a nem vadászható élővilág számtalan csodájára, akkor minden cserkelés után elégedetten térhetünk vissza, ha ejtetünk zsákmányt, ha nem.

HTI

rületeink jelentős része túl zaklatott, a vad félénk, gyanakvó. Talán nem járok messze az igazságtól, ha azt mondom, hogy ez többek között az eléggé elterjedt autós vadászatnak is köszönhető. Ezt az állapotot is a kényszer szüli, hiszen a vendégnek viszonylag kevés az ideje, és ha sok bakot akar, akkor bizony nagy területet kell érte bejárni, ami gyalogos cserkeléssel megoldhatatlan. A keresztül-kasul autózott területen aztán egy ideig a vad messziről menekül a megjelenő terepjáró láttán. Hagyományos barkácsolásra pedig igen kevés helyen van lehetőség. Kevesen vállalják a lőtartást, ami önmagában véve nem is elég, mert megfelelően tanított, nyugodt természetű lovakra van szükség, amelyek nem ijedősek, a lövést, vérszagot jól tűrik, s hallgatnak a szóra is. A szakszerűen karbantartott kocsi és szerszám sem apróság, a legfontosabb azonban a rátermett hajtó, aki érti a módját, miként kerülje meg a vad tartózkodási helyét, hol álljon meg, és általában értenie kell a vadászathoz. Kézenfekvő, hogy az illető legyen maga a hivatásos vadász, de aki manapság kicsit is belelát a szakmába, az tudja, hogy ezer oka is van, miért oly ritka mádkár az ilyen. Mindenesetre ahol ez a lehetőség megadatik, ott jelentős mértékben megkönnyíti a cserkelést, hiszen a vad a lovas járművet jobban bevárja, télen a kérgecs, fagyos havon pedig másként meg sem hagyja magát közelíteni.

Egyik régi vadászírónk szerint a cserkelés „az emberi elme küzdelme a vad kitűnően kifejlődött érzékeivel”. A mai kor vadászai közül azonban csak kevesek engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy időt szakítsanak rá, elmélyedjenek benne, úgy, ahogy azt a régi mesterek tanították. Kíváncsi vagyok, hogy ez egyre többeknek sikerüljön!

Az oly divatos országjáró körutak elérték a vadászati kutatást is. A gödöllői Szent István Egyetem vadgazdálkodási és vadbiológiai tanszékének munkatársai az 1992 óta folyó gímszarvas-kutatás fontosabb helyszínein – a Sefag Rt. és a Gemenc Rt. területén – az ott dolgozó erdészeknek, vadászoknak és az állami hatóságok képviselőinek látványos előadások keretében ismertették az eddigi tapasztalatokat és eredményeket. Igaz, hogy ezen információk nagy része olvasható az évente megjelenő Vadbiológia című kiadványban, de teljesen más élményben hallani, és rögtön saját tapasztalatokkal kiegészíteni a hallottakat, netán vitába szállni az előadóval. Nos, mindkettőre volt példa Rinyamásiban és Pörbolyön is.

Új utakon a szarvasgazdálkodás?

Első előadóként DR. CSÁNYI SÁNDOR, a tanszék és az Országos Vadgazdálkodási Adattár vezetője tartotta meg előadását *A tartamosság szerepe a szarvasgazdálkodásban* címmel.

A professzor úr előadása során az ország és két megye – Somogy és Bács-Kiskun – szarvas- és nagyvad-gazdálkodási helyzetét mutatta be, rávilágítva a problémákra is.

Hazánk gímszarvasállománya – a vadgazdálkodási jelentések alapján – az elmúlt évtizedben növekvő tendenciát mutat, azonban a terítékadatokhoz viszonyítva a lejelentett becslések nem voltak reálisak, a valós állomány ennél magasabb lehetett.

A vadászat bevételi és kiadási oldala is növekedett, azonban ez nem mutat reális képet, mivel a bevételek gyorsabban csökkentek, ezért a

pár százalékos gazdasági nyereség is lecsökkent. A vadgazdálkodás 2003-ban országosan mindenhol veszteséget produkált.

Az elmúlt szezonban a hazai gímszerték 18%-a Somogyországban esett, igaz, itt fizették ki az országos vadkár egyharmadát is. Az egyik fő probléma az, hogy míg az egyedre vetített bevételek nem növekszenek, sőt csökkennek, addig a ráfordított kiadások dinamikusan növekednek. Ez az elkövetkezendő időben még várhatóan folytatódni is fog, a jelenlegi gazdasági struktúra ebbe az irányba mutat. Az előadás során megoldások is kínálóztak, mégpedig a kevesebb, de jobb minőségű szarvasállomány fenntartása irányvonalát megtartva.

Következő előadóként DR. SZEMETHY LÁSZLÓ *A gímszarvas mozgáskörzetének vizsgálata* címmel mutatta be a változatos élőhelyeken végzett kutatásokat. A 13 éve tartó munka a több mint 60 egyedre elhelyezett rádiotelemetriás nyomon követésre alapozódik.

A kutatások jelenleg két kiváló szarvasos helyen, Segesden és Hajós-Szentgyörgyben folyamato-

sak. A mozgáskörzetek vizsgálata az alap, tisztázandóan azt az éveszázados feltételezést, hogy létezik-e szarvasvándorlás. A vizsgált állományok esetében rendszeres vándorlással nem lehet beszélni, a felnőtt állatok területhűsége jól kimutatható.

Az éves mozgáskörzetek tehenek esetében 500 és 1500 ha körül alakulnak, a bikáké ennek körülbelül háromszorosa. Természetesen itt is vannak üde kivételek, amelyek felrúgván a papírformát, messzebbre elmerészkednek, de ez esetben a kivétel nem erősíti a szabályt. A becslés és vándorlás körüli problémák abból is adódhatnak, hogy az adott vad a mozgáskörzete bejárásakor három vagy négy vadgazdálkodó területét is rendszeresen járja, és észleléskor mindenki a magáénak vallja. A hajós-szentgyörgyi erdőből való kiváltás a mezőgazdasági

területekre nem mindennapos az egyedek számára, hanem a vegetáció állapotával összefüggésben inkább szezonális. Ezzel szemben Segesden a megfigyelt állatok szinte folyamatosan használják mindkét területtypust, amely így együtt (erdő-mező komplex) alkotja a szarvas élőhelyét. A hajósi terület esetében a körülbelül húszhektáros erdőtömbből a környező mezőgazdasági kultúrákba kiváltó megfigyelt egyedek inkább az árok- és vízpartok fásszárúit és kétszikű növényeit fogyasztották, mint a természetett növényeket, és nagyon hasonló eredményt kaptak Segesden is. Szemethy László előadásában hozzáfűzte még azt is, hogy ezek az adatok úgy születnek, hogy az adott egyedet legalább két éven át követik a telemetriás módszerrel, és ezek után vontak le következtetéseket, azaz ennél rövidebb ideig történő megfigyelések téves információkat is tartalmazhatnak.

A szarvasnak a madarakéhoz hasonló periodikus – genetikailag kódolt – vándorlása nincs, a mozgások szempontjából az erdő táplálékforrásai a meghatározók.

BLEIER NORBERT *A gímszarvas táplálékválasztása különböző élőhelyeken* című előadásában DR. MÁTRAJ KATALIN vizsgálatainak eredményét ismertette. Több, változatos mezőgazdasági és erdei élőhelyről gyűjtöttek be hullatékot, majd azokat mikroszöveti módszerrel értékelték. A szarvas meghatározó táplálékalkotói minden esetben a fásszárúak voltak, még a haszonnövények övezte területeken is! A fásszárúak közül a szeder, az akác, a bodza, a kecskefűz – amelyek köztudottan magas fehérjetartalmúak – adták a táplálék nagy részét, de ez az egyes területeken persze változó. A lágyszárúak esetében is

Dr. Szemethy László

Bleier Norbert

a magas fehérjetartalmúak domináltak, és kis százalékban volt kimutatható a természetű növények aránya. Ennek alapján kimondható, hogy a szarvasgazdálkodás szempontjából alapvető jelentőségű a cserjeszint növényösszetétele és térbeli elhelyezkedése. Egyszerűen fogalmazva, „cserjéből minél többet, minél több helyre”.

A negyedik előadó, DR. KATONA KRISZTIÁN *Kínálat és rágás a cserjeszintben különböző erdei élőhelyeken* című, látványos felvételekkel illusztrált előadása során ismertette az öt, különböző jellegzetességekkel rendelkező erdei élőhelyen – nullától két méter magasságig – több száz ponton felvételezett cserjék hajtásszámát és ezek rágottságát. Ezenkívül még a terepi bejárások alkalmával felvételezésre kerültek a fekhelyek, nyomok, valamint a hullatékok is a mintaterületen. Meghatározásra került még a szarvas számára hasznosítható biomasza mennyisége is, amely a vegetációs időszakban akár 2400 kg/hektár is lehet, míg vegetációs időszakon kívül is csak harmadára-egyedére csökken, azaz így is jelentős táplálékot biztosít. A kiváló cserjeszinttel rendelkező területeken – mint például Gemenc – a rágottság tíz-húsz százalék között mozog, míg a gyengébb élőhelyeken ez elérhette az ötven százalékot is. A nyári időszakban több volt a friss rágás, mint télen. Fontos a cserjetelepítés és -védelem, mert a kiváló cserjeállománnyal megóvható a fő fafaj a jelentősebb károsítástól.

Az előadások sorában az ötödiket SZÉKELY JÁNOS *A gímszarvas populációdinamikai jellemzői* címmel tartotta. Sok probléma alapja a különböző módon elvégzett létszámbecslés. Sajnos jelenleg még nincs olyan módszer, amelynek alapján megbízható ké-

A hallgatóság egy része.

(a szerző felvételei)

pet kaphatnánk egy adott vadászterület pontos létszámáról. Azonban a hagyományos módszerekkel – nyom és szinkronszámlálás egymás után háromszor elvégezve – az állományban bekövetkezett változások – csökkenés vagy növekedés – viszonylag jól lekövetethető. A hétköznapokban végzett terepi megfigyelésekből hasznos információkhoz juthat a vadgazda. A kondíció- és szaporodásbiológiai vizsgálatok terepi körülmények között is jól elvégezhetők. Ilyen például a zsigereles közbeni vese-vesezsírindex vizsgálat. Az index jól mutatja a szarvasok kondícióvesztését, a bikák állapotát. Amennyiben a szomszédos területeken összehangolt munka folyik, úgy a leromlás az ott élő szarvasok közül hamar kiszűrhető, így idejében közbe lehet lépni.

A vemhesülés is viszonylag egyszerűen meghatározható az embriószámlálással. Amennyiben az ünöknél magas a vemhesülési arány, úgy jó állapotú az állomány, de ha sok az üres tehén és ünő, akkor ott problémát jelez a vadállomány.

Minden vadgazda legégetőbb problémája a pontos korbecslés. A kutatások során elvégezték a fog növekedési vonalainak számlálását, ami azonban nagyon munkaigényes, és nem minden esetben szolgál megbízható eredménnyel. Jelentős eltérések adódtak a terepi korbecslés és a laboratóriumi körülmények között elvégzett fogcsiszolatok között.

Dr. Szemethy László az előadások utáni összegzésében elmondta, hogy a tizenhárom évnvi kutatómunka eredményei szemléletváltást tesznek szükségessé a vadgazdálkodás terén. *Az élőhely minőségén keresztül kell megérteni a modern szarvasgazdálkodás alapjait.*

Hazánkban is és Európában is folyamatosan növekszik és terjeszkedik a gímszarvasállomány. A kampányszerűen elvégzett állomány-apasztások nem hozták meg a várt eredményeket. E nemes vad esetében az erdő és a benne lévő táplálékbázis a meghatározó, ezért a hosszú távon tervezett nagy területű erdősítések tovább szolgálják a szarvasállomány terjedését, ami a Bács-Kiskun megyei előadáson a térdépről is kiderült. Ahol megindultak az erdősítések, megjelent a szarvas is. Az előadások és hozzászólások során többször is elhangzott, hogy a vadgazdálkodók a problémát egyedül nem tudják megoldani, hanem ahhoz széles körű összefogásra van szükség az erdő- és mezőgazdálkodással, valamint a természetvédelemmel is. És mivel nemzeti kincsről van szó, az állami szerepvállalás sem maradhat el!

Kammermann Péter

A bikát annak rendje-módja szerint meglőtte a vendég 2004 szeptemberében. Töretátadás után zsigereleshez készülődve a kísérő hivatásos vadász a bika bőre alatt talált egy dudort, megtapogatta, ott volt a dudorban a maradványtest, amelyet – mint eddig is gyakran – kivágott a bőr alól és átadott a vendégnek. A bikát behoztuk a vadászház elé a tölgyfa alá – minden reggel itt rendezzük a terítéket az előző esti és a hajnali vadászatot követően –, ahol a szokásos kürt és ceremóniák után a vendég újra előveszi a maradványtestet, és kérdezi, hogy lehet ez? Mert ő 9,3x64 kaliberű tölténnyel lőtt, ez a maradvány meg jóval vékonyabb? A bika testét újból gondosan átnézve az előző hely mellett kb. 20 centire találtunk még egy maradványtestet, ez valóban 9,3 mm átmérő-

Maradványtestek

Kétszer lőtt bika

(a szerző felvétele)

jű volt, ez volt az „igazi”! Az előző egy 7 mm átmérőjű lövedék volt, biztosan egy régebbi lövés, mert ez már be volt tokozódva, míg a 9,3-as teljesen friss, véres volt. A régi lövés szemből érthette a bikát, és jutott a lövedék – nemes részt, kamrát nem érintve – a bika lapockája mögé, hónapokkal korábban. Ha elsőre a friss maradványtestet találja meg a hivatásos vadász, a másik lövedéket valószínűleg soha nem vettük volna észre...

Hopp Tamás
Bánokszentgyörgy

Velünk élnek

A dolmányos varjú

júval (*C. corone corone*), amely lyóig terjed. Hazánkba ritkán vémiképp kisebb és koromfekete. tődik el, ám időnként fészkel, sőt, A kormos varjú élőhelye Nyugat-előfordul alfaji hibridizáció is. Európában nagyjából az Elba fo-

K. Zs.

(a szerző felvétele)

Látogatás a Norma cégnél

Golyós vadásztöltények birodalmában

Kovács László

Kevés magyar vadász előtt ismeretes, hogy Földünk legsűrűbb jávorálmánya Svédországban él. Hivatalos kimutatások szerint az utóbbi száz esztendőben összességében majdnem 4 500 000 ilyen szarvast terítettek le. Mindenesetre – s ez bizonyított tény – ebből a rengeteg jávorból minimum hárommilliót Norma gyártmányú golyós tölténnyel ejtettek el. Ez az adat jól mutatja e skandináv cég termékeinek páratlan népszerűségét.

Jómagam többször jártam ebben a gyárban, mindig csodálattal adóztam a gyártási folyamat precizitásának, a rend, fegyelem, tisztaság maximális betartásának. Amiről hazánkban általában csupán írnak, de kevés helyen valósul meg, ott igaz: szoros és baráti az összetartozás a dolgozók és a vezetőség között. Mivel majdnem mindenki vadászik, ezért a gyár közös jávorhajtásokat szervez – mintegy prémiumként –, ahol mindenki egyforma elbírálás alá esik. A sofőr is ugyanolyan eséllyel pályázhat a nagy lapátos bikára, mint a vezérigazgató. Az állásokat számhúzással jelölik ki, így minden az illető szerencsésjétől – és lőtudásától – függ.

Maga a gyár, mellette a központi irodával, Värmland megyében, Åmotfors község szélein található, nem messze a norvég határtól. Voltaképpen Oslóban alapították 1895-ben. Akkor

még csupán 6,5 mm-es lövedékeket készítettek, egybeszerelt töltényekről szó sem volt.

Korábban úgy tudtam, hogy a cég neve valamiféle rövidítés, Norvégiához van köze, ám ez tévedés! Lars Enger – az egyik alapító részvényes – megrögzött zenebarátként Bellini közismert operájának címét választotta cégéről.

A svéd Norma, mintegy leányvállalként, két géppel és egyetlen munkással (!) kezdett termelni 1902-ben. Év végére már négy alkalmazottjuk volt, akik 225 500 lövedéket készítettek, amit 8022 koronáért értékesítettek. Az idők során egyre komolyabb méreteket öltött a gyár, és hamarosan egybeszerelt 6,5x55-ös munícióval is előálltak.

Részben a katonaság, részben a sportlövészek vásárolták fel termékeiket. 1942-ben már nyolcszázan dolgoztak ott, a második világháború után pedig hamarosan „átnyergeltek” a golyós vadásztöltények előállítására, eladására, importálására. A 103 év alatt több tulajdonos birtokolta, jelenleg a svájci központú RUAG mamutvállalat egyik értékes részlege. 175 munkást foglalkoztatnak, s 20 millió feletti tölténymennyiséget dobnak piacra minden esztendőben, plusz rengeteg lőszeralkatrészt, lövedékeket, hüvelyeket stb. Hetvenöt különböző kaliberben készülnek a muníciók, a .22 Long Rifle-től a .470 Nit-

ro Express-ig, 275 egymástól eltérő változatban, ami talán a világon a legnagyobb választéknak számít a maga nemében. Ugyanakkor sok más cégnek is „bedolgoznak”, például a Sakónak, Dakotának, Weatherbynek, Federalnak, Winchesternek, RWS-nek, MEN-nek, Hirtenbergernek, Lapuának.

Skandináviában, Finnország kivételével, az évente eladott összes golyós vadásztöltények 70 százaléka Norma, egész Európát nézve pedig ez a szám megközelíti a 35%-ot. Ha belegondolunk, mennyi más, sokszor lényegesen olcsóbb terméket kínáló tölténygyár létezik, akkor látjuk, értékeljük csak igazán, milyen elismerést keltők ezek a számadatok. Tulajdonképpen a kontinensünkön forgalmazott ilyen lőszer egyharmada Norma, a másik harmada RWS gyártmány, míg a fennmaradó harmadon osztozik a Sellier & Bellot, a Lapua, a Hirtenberger, a Federal, a Winchester, a Remington stb., tehát az összes többi golyós vadászlőszert készítő cég.

A Norma termelésének hetvenöt százaléka kivitelle kerül, 40 országban árulják a jellegzetes, karakteres dobozokba csomagolt munícit. Több világhírű puskagyár pedig rendszeresen azokat használja a szükséges belővésekhez. Így például a Steyr-Mannlicher, Demas, Krieghoff, Dakota Arms, Blaser, Blaser, Sako, Antonio Zoli, Verney-Carron, Blaser, Weatherby. A sort még hosszan folytathatnám...

Vajon mi teszi a Norma gyártmányokat olyan kívánatosá, keresetté? Véleményem szerint az egyenletesen jó minőség és a választék gazdagsága. Hazudnék, ha azt állítanám, hogy kiváló minőséghez juthatunk – olcsó pénzen. Ez korántsem lenne igaz, mert alaposan megkérjük az árát, nem csupán Magyarországon, hanem eredeti hazájában is.

Hüvelyeikbe különböző kétbázisú Nexplo Bofors löpor kerül, kalibertől függően más és más. Lövedékválasztékuk pedig rendkívül átgondolt, részben saját fejlesztés, másrészt a most legnépszerűbbekből válogatnak. Az antimonnal ötvözött ólombelesőt tombakköpeny burkolja, kivéve a Barnes Solid és a Barnes Triple Shock jelzésűeket, amelyek – a jelenlegi „divatirányzatnak” megfelelően homogén alapanyagúak. Előbbi réz-cink ötvözet, utóbb említett pedig tiszta rézből létrehozott. Ólommagúakból is óriási a választék. A Helmantel elnevezésű teljes burkolatú, csúcsban kicsit lekerekített végződésű. Azt főleg céllövészetre és kisebb vadfajok elejtésére használják, pl. fajdfélékre, rókára, borzra.

Régi „sláger” a Nosler Partition, amelynél belül az ólommagot két részre osztja egy erős tombagát.

Nagyon sokan valósággal imádják a Nosler Ballis-

DIANA
KERESKEDELMI SZÖVETKEZET

ELKÖLTÖZTÜNK

a VII. kerület, Wesselényi utcából.

Új címünk:

1158 Budapest (Pestújhely),
Thököly u. 75.

Telefon: 3211-607, 3422-586

E-mail: dianaker@netquick.hu

norma lőszer
RC lőszer
} teljes
választéka
Bushnell távcsövek,
látcsövek

Ön ajándéktárgyak

Telefonos rendelésre ingyenes
Norma katalógust küldünk.

Nyitási kedvezményekkel várjuk
kedves vásárlóinkat.

tic Tippel szerelt muníciót, rendkívül pontos találatok érhetők el vele, és testnagyságot tekintve a rókától az őzig bezárólag igen jó hatású. Nagytestű, erős csülkös vadra viszont megfelelőbbek a kicsit lassabban torzulók.

Saját fejlesztésük az Alaska, a Vulkan, Plastspets, és mind között talán a legnagyoszerűbb, mindenesetre számomra általános célra legjobban bevált az ún. Oryx. Első látásra egyszerű, mondhatni, teljesen szokványos Soft Pointnak tűnik, valójában viszont a belső ólomtartalmat kémiai eljárással a burkolathoz rögzítették.

Emiatt bármily heves becsapódásnál megfelelően felgömbösödik, ugyanakkor egyben is marad a lövedék. Ritka kivételnek számít, ha eredeti tömegének 10%-át elveszti. Többet talán soha. ▶

Tudta-e...

... hogy az újonnan kapható (lézeres) távmérők nagy segítséget jelentenek a pontos lőtávolság megállapításához, ezáltal a pontosabb találat-hoz?

Ebben a gépben kötik kémiai eljárással az Oryx lövedék ólombelsejét annak tombakköpenyéhez.

A Swift A-Frame elnevezésű „maggal” szerelt töltényeket inkább a különböző magnum kaliberű fegyvereket használók figyelmébe ajánlom.

Tovább „izlelgetve” a választékot, az „ínyenceknek” feltétlenül érdemes kipróbálniuk a Swift Scirocco márkanevét és a Nosler AccuBondot. Mind a kettő műanyag hegyben végződik, és kiváló ballisztikai tulajdonságokkal bír.

A fentiekben korántsem soroltam fel az összes Norma által szerelt lövedéktípust, hiszen azok száma, ha nem is napról napra, de évről évre többé-kévesbé változik. Amelyek a gyakorlatban sokszorosan bizonyítanak, a vadászok kedvencei lesznek, mint mondjuk, a Vulkan vagy az Oryx, megmarad-

nak a választékpalalettán, míg a nem igazán megfelelők szép csendben eltűnnek, kihullanak a rostán. Persze kerül más a helyükre. Nagy reményt fűzök egy most kifejlesztett, még neve sincs műanyag hegyű konstrukciójukhoz, amelyből kipróbálásra, előzetes tesztesre, véleményezésre magam is kaptam. Könnyen elképzelhető, hogy egy-két esztendő múlva ez lesz az új „üdvöskéjük”, mindenesetre lőtéren és vadaskerti próbákon jól szerepelt.

Felettből korrektnek érzem a cég ballisztikai tájékoztató táblázatát is. Más gyárakkal ellentétben – ahol 65 centiméteres tesztsöveket használnak – ők általában maradnak a 61-nél, s az azzal mért adataik is elismerést keltők.

A nagy raktárban kaliber szerint válogatva csoportosítják a kész töltényekkel teli dobozokat, ládákat.

A gépek ezerszámra ontják magukból a pontos méretezésű töltényeket.

(a szerző felvételei)

700 000 Ft
extra tartozék ajándékba!

30% befizetés
53 000 Ft havi törlesztés

GÉRINGER AUTÓ KFT.
70/452-9647

Hetven év
gyártási tapasztalatai:

NIKE sörétes löszerek
Trap sportlőszerek
Skeet sportlőszerek
vadászlőszerek
speciális löszerek

Magyar gyártmány!
Igaly Diána, Athén női skeet
olimpiai bajnoka
NIKE lőszerezrel versenyez!

NIKE-FIOCCHI
SPORTLŐSZERGYÁRTÓ KFT.

8184 Füzfőgyártelep, Pf. 22.
Tel.: 88/451-310, 88/596-160, fax: 88/451-091
E-mail: techinfo@nike-fiocchi.hu • www.nike-fiocchi.hu
Nagykereskedőink:
Harmónia Material Kft.
4025 Debrecen, Széchenyi út 10. • Tel.: 52/430-468
HUNO 2000 Kft.
8184 Füzfőgyártelep, Munkás tér 4. • Tel.: 88/451-584

Seeland
Vadászbolt
Kis- és nagykereskedés

Képe
ingyenesi katalógusunkkal!

Áruvásárlási hitel
20 000–1 000 000 forintig
vadászfegyverekre is!

Blaser, Beretta, Sauer,
Mauser, Swarovski
teljes körű márkakereskedés

Blaser

K 95 Luxus
R 93 Grand Luxe
R 93 Offroad
D 99 Trio

MOBILKER 2000 KFT.
1188 Budapest, Nagykőrösi út 24/A • Tel.: 291-8889 • Fax: 292-2991
E-mail: vadaszaruhasz@enternet.hu • www.vadaszaf.net/mobilker.html

Golyós és sörétes vadászpuskák
és löszerek nagy választékban!

Fegyvertan alapfokon

Betétcsövek, légfegyverek

Plaveczi János

Ma már nálunk is engedélyezett általában kis kaliberű golyós vagy sörétes cső, amely nagy kaliberű sörétes csövekbe vagy nagy kaliberű golyós csövekbe tehető, és az eredeti fegyver szerkezetével működhető.

A golyós betétcsövek rendszerint a .22-es kalibercsoportba tartoznak, a sörétesek pedig .28-astól a .22-esig. Szerepük csökken azokban az országokban, ahol nem korlátozzák a vásárolható fegyverek számát. Jól tudja alkalmazni a hivatásos vadász ezeket a betétcsővel ellátott fegyvereket. Pontosságuk általában 70-80 méterre kielégítő, bár az újonnan gyártott speciálisan szereltek felveszik a versenyt a hasonló kaliberű szálfegyverrel.

A betétcsővel ellátott kétsősős sörétes azonnal átalakul vegyes csövű puskává, míg a drilling rendelkezik fog sörétes, kis és nagy golyós csővel.

Légfegyverek

Régóta ismertek a sűrített levegővel vagy más sűrített gázzal működő kis és közepkaliberű fegyverek. Az időszámításunk utáni 250. esztendőben Alexandriai Ctesibus már írt olyan fegyverről, puskáról, amely feltehetően sűrített levegővel működött. Kezdetben a rugók aligha voltak hatékonyak, és a kísérletező kedvű konstruktőrök a légsűrítést alkalmazták. Az első pumpálós légpuskát Nürnbergben készítették 1430-ban. Jó 120 évvel később szintén az előző városban készített Lobsinger légfegyvert, és 50 évre rá Dümmler. Marin le Bourgeoys francia fegyverkovács olyan légpuskát készített, amelynek csöve kettős falú volt, és ebben a résben volt a levegő tárolva. Az 1700-as, 1800-as években szinte egész Európában gyártották a különféle légfegyvereket, elsősorban vadászatra, ám a hadicélú sem volt ismeretlen.

Hessen grófja például légfegyverrel kedvelte az özvedasztatot. Neumannswaldében, a Fegyvertechnikai Kísérleti Állomáson végeztek kísérleteket 1905-ben korabeli légpuskákkal. Ugyancsak meglepődtek azon a 9,5 milliméteres gömblövedéket lövő fegyveren, amellyel 500 m-es lőtávolságot értek el. Ez a golyó 33 méterről átütötte a 3 cm vastag fenyődeszkát. Ez utóbbihoz 100 pumpálásra volt szükség. Nagyobb nyomással 80 m-ről szarvast lőttek ezzel a puskával. A hadicélú légfegyverek közül a Girandoni által konstruált 13 milliméteres 20 lövetű fegyvert az osztrák hadseregben rendszeresítették a Napóleon elleni háborúban. A lövedék (az első) 300 m/s-mal indult, és igen hatásos lehetett, mert a fogságba került osztrák légfegyvereseket Napóleon kivégeztette. A légfegyvergyártásba bekapcsolódott Amerika is. Ettől kezdve se szeri, se száma a különféle kaliberű és működésű légpuskáknak. Ők kezdték el alkalmazni a BB lövedéket. Ez 4,45 milliméter átmérőjű ólom- vagy acélsöréteket jelöl. 1889-ben megjelentek

az első szén-dioxiddal működő fegyverek, majd az ismétlők is, szinte azonnal. Igazi érdekességek is születtek, mint az a légfegyver, amely külső peremes sörétes és golyós lőszer kilövésére is alkalmas volt. Furscheim és Bergmann 1886-ban tervezte. Természetesen légfegyverként is jól működött. Készült a pumpálás mellett alsó és oldalsó emelőkaros fegyver is, és a legjobban elterjedt a lehajtható csövű. Ez igazán attól kezdve futott be nagy karriert, hogy feltalálták a Diabolót, a Pelletet, azaz a szoknyás löszert.

Előljáróban annyit a légfegyverekről, hogy egy tekintélyes részük löfegyver, mert a lövedék több mint 7,5 joule-lal hagyja el a csőtorkolatot, illetve a lövedék kezso sebessége meghaladja 170 m/s-ot. Légpuskavásárlásnál tehát célszerű az eladótól megtudni a gyári értéket. Ugyanis ha a fenti két értéket vagy csak egyiket is eléri, illetve meghaladja, akkor löfegyverről van szó, és az engedélyköteles.

A légfegyverek (sűrített levegő, szén-dioxid vagy más gáz röpíti ki a lövedéket) alapvetően három típusba sorolhatók:

- rugós légfegyverek,
- pneumatikus fegyverek,
- CO₂ (szén-dioxid gázos) fegyverek.

Rugós fegyverek

Ezek a legsikerültebbek, halkan működnek, stabilak, kevés a meghibásodás, a lövés pillanatában sűrítenek, nagyobb a teljesítményük. Nincs szükség levegőszivattyúzásra, könnyebben és gyorsan tölthetők, a dugattyú rugója egyetlen mozdulattal összenyomható. Ezek a puskák a lövés, a légsűrítés pillanatában melegítik fel a levegőt, szinte kiszá-

Éjjellátók, távcsövek!
pénz visszafizetési garanciával

3091 település utca szinten
Navigátor: 4.0

GPS-ek

Kétszemes éjjellátó
3.8x nagyítás
90mW infra

X-optics

Egyszemes éjjellátók:
2.8x vagy 5x nagyítás
35mW beépített infra

COMPASS SPORT

Működő és használatos a vadászati és sport célra

GPS ÉS TÁVCSÖVEK
06. 306. 2222. 11. 22.
06. 306. 2222. 11. 22.
06. 306. 2222. 11. 22.

rítják, éppen ezért nem rozsdásítják a csövet. Így ezek a csövek a legkiválóbb acélból készülhetnek. Nem kell réz betétcsövet használni, mint a másik két típus esetében. Egyenletes, hosszú távú lőpontoság érhető el velük. Minimális a hátralökés. Lőszer behelyezése nélkül azonban tilos lőni, mert ilyenkor a dugattyú ellenállás nélkül csapódik előre, nincs fékhatás, ezért károsodhatnak az alkatrészek, elsősorban a dugattyú.

A rugós légfegyverek három típusba sorolhatók:

– **Lehajtható csövű rugós légfegyverek**

Ezeknél a lehajtható cső csuklós szerkezettel csatlakozik a dugattyúhoz. Lehajtáskor a rugó összenyomódik, az elsütőszerkezet megakasztja, és ugyanekkor tehető be a lövedék is, mindig azonos módon. A dugattyú és a cső közötti bőr- vagy gumiszigetelés kifogástalan és kopáskor könnyen cserélhető.

A márkásabb fegyverekben automatikus biztosítás működik, pl.: Anschütz, Diana, Walter. Az egyik legerősebb légfegyver a német Feinwerkbau, lövedékének kezdő sebessége 240 m/s. Kiváló erejű puskák még a Webley Hawk, a Slavia, a Haenel, a spanyol El Gámó cég Gamic elnevezésű 25 lövetű légpuskája. Ez utóbbit a legjobb ismétlőnek és a legpontosabbnak találták.

– **Alsó emelőkaros rugós légfegyverek**

Ezek a fegyverek rögzített csövűek. Felhúzni a cső alatti kar segítségével kell, amelyet lefelé és hátra mozdítunk. A felhúzás után eredeti állásában kell rögzíteni. A puskát töltésekor el kell fordítani egy töltőcsapot, úgy, hogy a furat felfelé nézzen. Ebbe kerül a lövedék, és ismét eredeti helyzetbe fordítjuk vissza. Nagy hátránya ezeknek a fegyvereknek, hogy a töltőcsapnál megszorulhat, elnyíródhat a lőszer, nehezen tisztíthatók, a javítás, az alkatrészcsere körülményes. A fenti hibák miatt nem a legkedveltebbek ezek a fegyverek, bár igazán jó is akad köztük, pl.: Webley Supertarget, Diana, Anschütz.

– **Oldalsó emelőkaros rugós légfegyverek**

Jól tervezett fegyverek számtalan előnyös tulajdonsággal. Felhúzása az oldalsó emelőkar oldalra és hátra húzásával történik. Ugyanekkor a sűrítőtér és a dugattyú is hátrahúzódik, szabaddá téve a csőfart. Töltés közvetlenül a csőbe történik. Az emelőkar visszahajtásakor csak a sűrítőtér tolódik előre, és tökéletesen zár, illetve szigetel. Automatikusan biztosít. A csőnek nincs kilengése, a lövedék nem sérülhet. Jól szerelhető rá az optika. Rövid felhúzókarral is könnyen megfeszíthető a rugó, és egyenletes sima mozgást tesz lehetővé.

A legjobb oldalsó emelőkaros fegyverek a Haenel Model 312-1, valamint a svájci Hämmerli Puma, az Anschütz.

Pneumatikus fegyverek

Fő jellemzőjük, hogy a felhasználásig egy légmentesen záródó tartályba szivattyúzzák a levegőt, ahol tárolódik, illetve egy pumpálással töltik fel a tartályt.

– **Légszivattyús pneumatikus fegyverek**

Ilyen fegyvereket Európában nem gyártanak. Tipikus amerikai konstrukció. A légsűrítés a cső alatti előaggal vagy karral történik. A levegő egy túlnyomásos tartályba kerül, és mindaddig ott marad, míg a ravasz ki nem oldja a felhúzott rugós ütőszegyet. Ez nyitja a tartály szelepét, és így a sűrített levegő a csőbe áramlik nagy nyomással és kirepíti a lövedéket. Ezeknek a puskáknak a hatóereje variálható. Két-három szivattyúzással 10 m/s-mal indul a lövedék, tehát kiváló szobafegyver, ha azonban 15-20-szor pumpálunk, akár 220 m/s-ra is növekedhet a kezdő sebesség. Ekkor már vadászatra is alkalmas a fegyver. Az egyik ilyen erős, ha nem a legerősebb légfegyver a 6,35-ös Yewha 3B Dynamite, amelyet Dél-Koreában gyártanak. E fegyverből sörét is kilőhető, amely speciális kapszulába van töltve. Az ilyen és hasonló fegyverekkel sokszor többheti járóföldre a városoktól vadásznak. Nincs módjukban beszerezni a löszert, a lőport a vadászoknak. A fenti fegyver igénytelenebb változata jól bevált ezeken a vidékeken. A korábban említett variálható kezdő sebesség egyúttal hátrány is, hiszen a változó kezdő sebességet pontatlanság követi. Az előre feltöltött tartály meleg levegője erősebb lövést ad, kihűlve gyengül a nyomás. Másik hátrány, hogy a feltöltés lassú, gyakran zajos is, és lövéskor nagy a hangjuk.

– **Egyetlen pumpálással feltölthető pneumatikus fegyverek**

Az emelőszerkezet nagy teljesítményű és egyetlen húzással feltölti a szivattyút a kis légtartályt. A nyomást nem lehet variálni, tehát a szóráskép egyenletes. A lövedéket közvetlenül a csőbe kell helyezni. Kiemelkedően jó minőségű a japán gyártmányú Heirinkan 120x nevű légfegyver, amelynek lövedéke eléri a 250 m/s kezdő sebességet. ◀

www.rpoutdoor.com

CSÜCSMINŐSÉGŰ
ruházat
az RP OUTDOOR-tól

Kabátok

Pólók

Alfölközet

Alpin Kft.
KÖZPONT:
9025 Győr, Korányi tér 1B.
TEL: 96 529-490
E-MAIL: info@alpin.hu

BOLTOK:
Budapest, VII. Erzsébet krt. 30.
TEL: 1 342-8532
Győr, Korányi F. tér 1B.
TEL: 96 529-495
Pécs, Ferenccsek u. 23.
TEL: 72 522-580

A Jeep név olyannyira ismert, hogy még ma is sokan minden terepjárót lejepeznek, pedig a Jeep egy márkanév, pont olyan, mint például a Land Rover vagy a Mercedes – és így természetesen nem a terepjáró szó szinonimája. A fentiek magyarázata talán az, hogy valamikor a II. világháború környékén a Willys Jeep teremtette meg a terepjáró kategóriát, és talán innen eredhet a két szó illetően összefonódása.

Az igazi Jeep

Kasza László

1989-ben mutatták be a már-már luxus színvonalat kínáló, mégis keményvonalas terepjárónak számító Jeep Grand Cherokee-t. A napokban bemutatott harmadik generációt már a Mercedes fenntartása alatt tervezték, ugyanis a Mercedes 100%-os tulajdonjogot szerzett az akkor csőd szélén álló Chrysler-nél. A Jeep pedig a Chryslerhez tartozik. A Mercedes „anyáskodása” igencsak meglátszik a harmadik generáció minőségi és technikai ugrásán. Az autó önhordó karosszériájának csavarodási merevsége 60 százalékkal (4) nőtt, miközben teljes hossza 14 cm-rel, tengelytávja 9 cm-rel, nyomtávja (elől-hátul) 6,4 cm-rel gyarapodott. Egyszerűbben fogalmazva, az új Grand tágasabb és jóval stabilabb, merevebb elődjénél. Persze a stabilitás és úttartás javításában az új öt lengőkaros hátsó futómű és a globoidcsigást felváltó fogaslécés kormánymű is jelentős szerepet kapott.

A hajtóművek és a hajtáslánc is óriási fejlődésen mentek keresztül. Két benzinmotor és egy dízel erőforrás áll rendelkezésre. A 4,7, illetve 5,7 literes V8-as benzinesek közül már a kisebbik is meglepő dinamikával mozgatja a több mint két tonnás masinát, miközben a jellegzetes V8-as morajlás végig a háttérben marad. Az 5,7 literes, 326 lovas V8-as gőzmozdony erejével lódítja meg a méretes testet, és

már-már sportkocsis menetteljesítményéhez segíti. Ez az 5,7 l-es Hemi, vagyis hemiszférikus, magyarul homorú hengerfejű egység nemcsak erejével, hanem technikájával is a csúcstól képviseli.

MDS (Multi-Displacement System) befecskendező rendszere részterheléskor csak 4 hengerbe juttat benzint, ezáltal mintegy 30%-nyi üzemanyagot spórol. Kis gázadásra azonnal bekapcsolja a másik hengert is, és teszi mindezt oly észrevétlenül, hogy a sofőr csak a lehangoló gyorsulásra lesz figyelmes. Mindezek ellenére a nagy Jeephez az anyacégtől, a Mercedestől származó 3 literes V6-os, közös nyomócsöves (harmadik generációs, piezofűvőkás) turbódízel a legokosabb választás. Bár gyorsulásban némileg elmarad a Hemitől, fogyasztása jelentősen kevesebb, míg maximális nyomatéka 10 Nm-rel több.

A V6-os dízel hatótávolsága mintegy 50%-kal nagyobb a csúcsbenzinesnél, azaz 800 km körüli.

A hajtásrendszer a Quadra-Trac II vagy a Quadra Drive II, mégpedig azért, mert kétféle rendszerrel készül a Grand. Az első a szerényebb és a kisebb, 4,7 literes V8-hoz jár. Ebben az esetben mind a négy kerék állandóan hajtott, és adott egy zárható központi differenciálmű, illetve egy elektronikus terepváltó.

A dízelhez és a Hemi V8-ashoz a Quadra Drive II

	4,7 V8	5,7 HEMI	3,0 CRD
Lökettérfogat (cm ³)	4700	5654	2987
Hengerek / szelepek	V8 / 32	V8 / 32	V6 / 24
Max. teljesítmény (kW/LE/ford.)	170/231/4500	240/326/5000	160/218/4000
Max. nyomaték (Nm/ford.)	410/3600	500/4000	510/1600–2800
Hossz. x szél. x mag. (mm)	4750x1870x1740		
Tengelytáv (mm)	2780		
Saját tömeg (kg)	2130	2209	2100
Terhelhetőség (kg)	619	540	607
Csomagtér (l)	978–1909		
Üzemanyag tank (l)	77,7		
Gyorsulás (0–100 km/h, s)	9,5	7,4	9,0
Végsebesség (km/h)	200	208	200
Átlagfogyasztás (l)	14,9	15,4	10,2
Fordulókör átmérője (m)	11,2		

jár, amely jelenleg a világ legkomolyabb összerakésmeghajtási rendszere. Három elektronikus vezérlésű differenciálműve (első, középső, hátsó) akár egyetlen kerékre is ráirányíthatja a nyomatékokat, egyszerűen mindig megtalálja a legjobban tapadó kereket. Normál esetben 48:52 arányban osztja el a nyomatékokat az első és hátsó tengelyek között.

A minőségi ugrás talán a beltérben érzékelhető

leginkább, és itt szó szerint tapintható is. Az összeszerelés minősége sokat javult, de a Daimler Chrysler konszern keze alól kikerülő autóktól ezt el is várhatjuk. Az extralistán pedig még az elektromos pedáltávolság-állítás is megtalálható. A raktér befogadó képessége egy pick-upéval vetekszik, az igényes kárpitozás miatt azonban nem biztos, hogy vadszállításra is szívesen használnánk.

Meddig kell még böjtölni a böjti récére?

Dr. Kalotás Zsolt

Ezt a kérdést ma mind a vadászok, mind pedig a természetvédők feltehetnék, hiszen a böjti réce (Anas querquedula) hazánkban jelenleg a vadászható fajok között szerepel, viszont a jogalkotó már a második éve nem állapítja meg a vadászati idenyt. A természetvédők viszont legalább öt éve szorgalmazzák, hogy a faj kerüljön a védettek közé. Érdeemes tehát egy kicsit körüljárjunk, hogy mi is az igazság ezzel az egyébként nagyon szép apró récével kapcsolatban.

A böjti réce azon kevés vadréce közé tartozik, amely fészkel Magyarországon, bár nálunk mindenkor a ritkább költőfajok közé tartozott. Legfontosabb költőhelyeiként a tavaszi vízborítás alatt álló nedves réteket, a sekély vízzel borított szikeseket, a mozaikos szerkezetű mocsarakat és a növényzettel szegett halastavakat nevezhetjük meg. Jelenleg a Kárpát-medencében szórványos fészkelőnek minősül, nálunk a becslések szerint nedves években kb. 1200-1500 pár költ (1993. évi adat). Ez a szép réce a nevét feltehetőleg azért kapta, mert a húsvétot megelőző hetekben tér vissza nyugat- és közép-afrikai telelő helyéről, vagyis tavaszi érkezése a nagyböjt időszakára esik. Jelentősebb állomány azonban ekkor sem állomásozik nálunk. A szinkronszámlálások alapján a böjti réce esetében a márciusi vagy áprilisi csúcsok 5000 példány alatt tetőznek. A tavaszi vonulásuk aránylag gyors, mintegy 2-3 hét alatt lezajlik. A májusban megfigyelt példányok, már minden bizonnyal a hazai költőpopulációhoz sorolhatók. Amilyen későn érkezik vissza a telelőhelyről, olyan meglepően korán vonul el tőlünk. Ősszel a fő vonulás szeptemberre esik. Október vége után már csak nagyon ritkán lehet találkozni kóbor (vagy sebzett?) példányokkal. Valószínűleg a korai elvonulás is oka lehet annak, hogy a hazai réceterítékben a böjti réce mindig is nagyon elenyésző hányadot képviselt. A vadászati statisztikák (bár ezek megbízhatósága egyesek szerint kétséges) szerint évente 500 és 2000 példányt lőttek az elmúlt 15 évben. Ami azonban érdekes, hogy az ebben az időszakban terítékre kerültek száma kétségtelenül csökkenő tendenciát mutat! És ez nem véletlen, és nem lehet semmiféle helyi anomáliával magyarázni. A teríték csökkenésének valós indoka az állománycsökkenésben keresendő! Ezt megerősítik az elterjedési területén végzett állománybecslések is. A BirdLife

International 1994-ben közzétett adatai alapján a böjti réce európai költőállományát akkor még 640 000–1 100 000 párra becsülték. Tíz évvel később, 2004-ben ugyanennek a szervezetnek a kiadványában az európai költőállományt már csak 390 000–590 000 párból adják meg. (Ha óvatosa akarunk lenni, akkor célszerű a becslések alsó adatait figyelembe venni.) Az adatok összevetése azt mutatja, hogy az európai költőpopuláció aránylag rövid idő alatt szinte összeroppant. Abban az esetben, ha a legnagyobb bizonytalanságot hordozó orosz adatot (ami 1994-ben még mindig 320 000–475 000 pár) figyelmen kívül hagyjuk, a csökkenés mértéke még riasztóbb, hiszen így az európai költőállomány már csak 70 000 pár! A böjti récének Európában a kontinens keleti részén, a Baltikumban, Lengyelországban, Fehéroroszországban és Ukrajnában költ a legerősebb populáció-

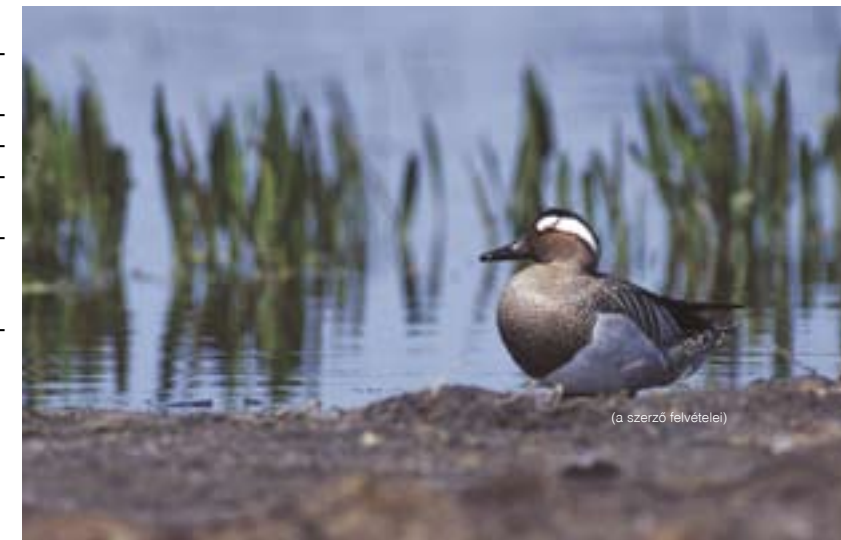
ja; együttesen mintegy 50 000 pár. Európa más országaiban – Oroszországot figyelmen kívül hagyva – együttvéve is csak kb. 20 000 pár fészkel.

Az európai statisztikák szerint az 1980-as évek közepén a vadászati teríték nagysága az öreg kontinensen böjti récéből mintegy félmillió volt. Nagy a valószínűsége, hogy ez az egyértelmű túlhasznosítás is közrejátszott a faj állományának rohamos hanyatlásában. Az állománycsökkenés eredendő okát azonban kétségtelen, hogy a faj számára fontos költőhelyek fogyatkozásában, illetve degradációjában és a telelőhelyeken bekövetkezett igen nagy és kedvezőtlen változásokban kell keresnünk. Mindezen változások nem csupán közvetlenül antropogén eredetű okokra (területek lecsapolása, más célú igénybevétele) vezethetők vissza, hanem egyes vélemények szerint a globális felmelegedés közvetett hatásaira is. Ez viszont nagy valószínűséggel azt jelenti, hogy hiú remény abban bízni, hogy a böjti réce európai állománya a közeljövőben regenerálódhat. Meggyőződésem, hogy a böjti récéről mint hasznosítható vízivadról a közeljövőben végképp le kell mondanunk. Az Európai Védelmi Szempontból Érintett Fajok (SPEC) minősítése most a „sebezhető” kategóriába sorolja, de ha a csökkenés tendenciája és üteme nem változik meg, néhány évtized múltán már a „veszélyeztetett” fajok között kell keresni ezt a mutatós apró récét. A nemzetközi természetvédelmi egyezmények közül a bonni és washingtoni konvenciók külön is megemlítik a böjti récét. A bonni egyezmény a II. függelékében sorolja fel, amelyek bár kedvezőtlen védelmi helyzetűek, de a vadászati hasznosításukat még

nem kell feltétlenül megtiltani. A washingtoni egyezmény a III. függelékében említi a böjti récét, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy egy tagország (ez esetben a fő telelőhelynek számító Ghana) javaslata alapján is elrendelhető kereskedelmének a korlátozása, ezért az egyezmény kifejezetten tiltja a böjti récével történő kereskedelmet. Az EU madárvédelmi irányelve (79/409/EGK) bár a vadászható fajok között tartja nyilván a böjti récét, de a kereskedést tiltja a fajjal.

A böjti récével kapcsolatos hazai jogi patthelyzet azt jelenti, hogy a jogalkotás szintjén nem képes megegyezni egymással a természetvédelemért és a vadászatért felelős tárca abban, hogyan kezeljék a fajt. Ez számomra azt jelzi, hogy bizalmatlanság van a két szakterület között, ezért nem képesek olyan rugalmas együttműködésre, amelyet bizonyos szakmai kérdések normális viszonyok között igényelnének. Mindkét fél a maga szintjén azt gondolja, hogy a védett vagy vadászható fajok státuszának módosítása hosszú időre befagyasztaná a lehetőségeit, ezért inkább – pro és kontra – nem vállalják. Kétségtelen, hogy a böjti réce esetében a státuszváltoztatás nem egyszerű kérdés. Vadászati részről azzal indokolják a merevedő álláspontot, hogy a védelem csak bonyolítaná a jelenlegi helyzetet, mivel az apró récék a nyár végi vadászatokon könnyen összetéveszthetők, így sok vadász a csörgő récék helyett tévedésből elejtett böjtik miatt pellengérré kerülne! Ez azonban nagyon gyenge kifogás, hiszen ha most lő valaki tévedésből böjti récét, akkor is szabálysértést követ el – igaz, hogy „csak” vadászati szabálysértést.

A böjti réce vadászati hasznosításának kérdésében pillanatnyilag talán nem is hozható szakmailag jónak ítéltető döntés, mert a faj hazai állománya igazán nem tervezhető és a hazai eszközrendszerrel jelentős mértékben nem is befolyásolható. Gazdálkodni nem tudunk a böjti récével, mert a hazai vadászati terítékben csak egészen kis arányban szerepeltek/szerepelnének a Kárpát-medencében fészkelők. Bár a jelölési adatok hiányosak, feltételezhető, hogy nálunk a Közép- és Kelet-Európában költők jelennek meg ősszel. Hogy lesz-e mindkét szakterület által elfogadható megoldás, az csak attól függ, hogy a jogszabályalkotók képesek lesznek-e felejtetni minden múltbeli vélt vagy valós sérelmüket. Nem hiszem, hogy azt kellene megvárnunk, hogy az Európai Bizottság döntsön ebben a szakmai részletkérdésben. Bár ha tendenciák nem változnak, nem kizárt, hogy a gordiuszi csomót átvágva a böjti récét hamarosan uniós szinten veszik le a vadászható vízmadarak listájáról!

(a szerző felvételei)

Jaguárvadászat altatólövedékekkel

Vojnits András

Jaguár és szarvasmarha, földbirtokos és turista, vadászat és természetvédelem – nehezen összeilleszthető fogalmak. De van, ahol ez sikerült: a Pantanal egyik óriási birtoka, a Fazenda San Francisco 2002-ben megkapta a brazil turisztikai hivataltól a Kiváló ökoturizmusért elismerést. Isten kegyelméből – és vendéglátóink bőkezűségének köszönhetően – Lerner János barátommal idelátogattunk, hogy „in vivo”, élőben is megtapasztaljuk, hogyan működik a dolog.

Három magyarországnyi előntött vadon.

Braziliában a Paranától az Amazonas medencéjéig nyúló táj enyhén hullámzó fennsíkokaiból áll. Az égbolt pereméig nyújtózik a távlat, a felszint bozótos növényzet borítja, az egyhangúságot néhol zebunyák törik meg. A Mato Grosso világa ez, amelyet sokan – helytelenül – „nagy erdőnek” fordítanak, pedig a nőnemű *mata* szó jelenti az erdőt, míg hím-nemű alakja, a *mato*, a növényzet más arculatát fejezi ki. Ha pontosak akarunk lenni, a Mato Grosso „nagy bozótos” jelent, és – ahogy Claude Lévi-Strauss is írja, akitől még sokat idézek – „*semmilyen kifejezés sem illene jobban erre a vad és szomorú vidékre, amelynek egyhangúságában azonban mégis van valami fenséges, valami elragadó*”. A nehezen megközelíthető vadonba későn jutott el a fehér ember, ezért még ma is sok indián törzs – és persze számtalan állatfaj – végső menedéke.

A Mato Grosso déli részét, a Paraguay folyó fiatal süllyedékének több mint kétszáz ezer négyzetkilométerét a téli – az Egyenlítőtől délre persze valójában nyári – hónapokban 1-2 méter magasságban víz önti el; itt alakult ki bolygónk legnagyobb vizes élettere. Ebből 187 000 hektárt, a Pantanal Természetvédelmi Területet, ill. Pantanal ökoszisztémát 2000-ben az Unesco világörökséggé nyilvánított. „*Repülőgépről nézve ez a táj, lapos földeken át kígyózó folyók tája, álló vizű, ívesen kanyargó medrek látványát nyújtja. Mint ha magát a folyómedret is halvány görbék vennék körül, mintha a természet habozott volna, mielőtt megadta a folyó jelenlegi és*

ideiglenes vonalát. Lenn a földön a pantanal valami álombeli tájjá válik, ahová úgy menekülnek a zebunyák, mint valami dombok tején libegő bárkára; a zombékban meg csapatostul tanyáznak a nagy madarak, flamingók, nemes kócsagok, gémek és tömör, fehér és rózsaszín szigeteket alkotnak” – olvashatjuk Lévi-Strauss könyvében, a *Szomorú trópusokban*. Maga az elnevezés, a *pantano* is a mocsár szóból származik, és nem olyan régen még kisbetűvel írták, csak az utóbbi időben tűnt fel a térképeken mint önálló földrajzi név. A földből a meleg, csokoládés tea illata száll, valójában a trópusi növényzet és a szerves bomlás szaga. Ez a mocsár ad menedéket a piranhának, kajmánnak és anakondának; veszélyes vidék ez az óvatlan embernek, de nem gátolja a vigyázatos indiánt, hogy megfürödjék benne, és vizet merítsen belőle.

A legtöbb élőlény szaporodási időszaka, a *piracema*, február

és április közé esik. Ilyenkor kezdi meg násztáncát a tíznél is több gem- és gólyafaj, köztük a hatalmas *jabiru*. Kék, piros, zöld és arany színű papagájrajok rikácsolása hallatszik a lombok közül, és versenyre kelnek velük a nem kevésbé hangos tukánok. Minden növény virágzik, kolibrik és óriási lepkék meg darazsak surrognak a szirmok felett. Szarvas és tapír úszik át a folyón, vízidisznó hűsöl a part menti vizekben. Az óriás hangyász, miután az utolsó természetvadászatát is kifosztotta, a bokrok közé húzódik. Időnként egy-egy hatalmas kígyó siklik a víz felszínén; most háromszög alakú fejét magasba emeli, majd hirtelen dárdaként fűrődik a mélybe. Alkonyatkor megszámlálhatatlan fehér pamacs, géme és kócsagok lepik el a fákat, a csatornák mentén meg zöldessárga fénnyel fűzére gyullad ki: a pápaszemes kajmánok szemei ezek, a nagy hullók este veszik birtokba birodalmukat.

Több mint 600 hal-, 650 madár- és 200-nál is több emlősfaj, seregnyi hulló és kétlábú, meg szinte megszámlálhatatlan gerinctelen állat és növény alkotja ezt az ökoszisztémát. A táplálkozási lánc élén a csúcsragadozó puma és jaguár állnak; egész Dél-Amerikában itt a legnagyobb ezeknek a nagymacsáknak a gyakorisága. Zsákmányállat akad elég, főleg vízidisznó – más néven *capibara*, a Föld legnagyobb rágcsálója – és tapír, bár a jaguár a kajmánt és az anakondát is felvette az étrendjére. (Fura az ízlése, hiszen látszólag semmi sem kényszeríti arra, hogy ilyen keserves küzdelembe bonyolódjon.) Néha megtámadja a sok ezer hektáros *fazendák*, birtokok marháit is, ami persze nem ▶

Tudta-e...

... hogy az első magyar nyelvű vadászkönyv, Pák Dienes *Vadászattudomány* című könyve, 1829-ben jelent meg Budán?

Szarvasmarhák és pásztorgéme.

Rengeteg a kajmán.

mindig találkozik a gazdák egyetértésével. Pedig nem a néhány leütött háziállat okozta kár az igazi gond, hanem az, hogy a *boi negro*, a „sovány marha” gazdálkodást – nálunk az Alföldön a „ridegtartás” felel meg ennek – felváltja az intenzív legeltetés. Kiiirtják a *cordilheriák* természetes növényzetét, és táplálékban dúsabb, gyorsan növekvő füvet honosítanak meg, miközben a taposás miatt növekszik az erózió, és fokozatosan ártér lesz a természetes legelőkből.

A Fazenda San Francisco ura, *Roberto*, látogatóközpontot épített ki birtokán. A turisták megismerkednek a hagyományos helyi mesterségekkel és az élővilággal, terepjárós hajnali és éjszakai vadlesen vesznek részt, vagy hajókázhatnak a holtágakon emeletes tutajjal, kenúzhatnak a csatornákon, horgászhatnak piranhára, lovagolhatnak a gátakon, gyalogos fotósétákat tehetnek a magaslesekkel ellátott tanösvényeken – és mindezt egy indián kísérő vagy a kreol bőrű *Carolina*, a háziúr egyetemest végzett és ökoturizmusra szakosodott, csinos leánya kíséretében. A látogatók már pusztán annak a hírére is özönlenek a birtokra, hogy itt jaguárok vannak. Közben látszólag zavartalan a mezőgazdálkodás, rizst termesztenek, és több ezer szarvasmarhát, meg lovakat tartanak.

A nagymacskák persze olykor itt is rákapnak a háziállatokra; a környéken 12-15 jaguár és 5-6 puma él. Hogy pontosan mennyi, azt nem tudják; éppen ezt szeretné kideríteni *Fernando*, az idahói (USA) egyetem zoológusa, hogy aztán a nagymacskák számának és mozgásának ismeretében kiküszöbölhető, vagy legalábbis csökkenthető legyen a vadállat és háziállat, vadállat és ember közti konfliktusok száma. Első lépésként nyomkeresőnek alkalmazott egy hajdani orrvadászt: „*Jorge legalább addig sem öli a jaguárokat, amíg nekem dolgozik*” – indokolja döntését. A kutatási módszer ismert az afrikai szavannákról, de a terep és a magányos, óvatos állat megtalálása sokkal nehezebb, mint oroszlánéknál. Tucatnyi kopóval erednek a jaguár nyomába – ők a tudomány áldozatai, mert a vadászat során néhány mindig jobblétre szenderül –, majd altatólővedékkel elkábítják. Ezután megméri-

DNS-mintát vesznek tőle, és végül nyakára kerül a rádiós nyakörv. Körülbelül két óra múlva tér magához, és ezt az időt ki kell várni, hogy megbizonyosodjunk, minden rendben van, nem történt túllaltatás. Azután már csak egy teendő marad: futni!

Két hét ragyogó napsütés után elborul az ég – természetesen ez az a nap, amikor Fernando megfogja a „mi” jaguárunkat. Amikor a nyomába eredünk, már ömlik az eső, de mindegy, hiszen bokáig, övig, majd mellig ér a víz a mocsárban. Közben moszkítók és apró fekete – és főleg csípős – legyek lepnek el. Többször is kilépek a bakancsomból, ilyenkor búvárként alámerülve kotorászok az iszapban. Most megtapasztalhatjuk, hogy az elöntött bozótos és őserdő egészen más, mint a Balaton: bozótívágó késsel – *facao* vagy *tercado* – vágunk utat magunknak. Az eltakarított fák között van újoncfa, *pau de novato* – azért hívják így, mert csak a zöldfűlűek akasztják rá a hálósákjukat, ugyanis nyomban ellepik a vöröshangyák –, fokhagymaszagú *pau dalho* és *canela merda*, ami, akárhogy szépítjük is, szarszagút jelent. Valóban az. Vége a helyszínen vagyunk: túlünk alig három méterre a hatalmas, mintegy 80 kg súlyú hím éppen ébredő. A nyakörv már a helyén van, de nem is törődik vele. Kábán bámul ránk, feláll, majd visszarojog, végre összeszedi magát, és elillan a sűrűben. Mi meg csak bámulunk utána, és nem hiszünk a szemünknek...

A birtokra visszatérve győzelmi lakomát ülünk. A helyi különlegességeket mellőzzük – ilyen a „virágcsokoló” *beija-flor*, azaz kolibri nyárson sütvé és whiskyben párolva; a pirított kajmánfagok; a whiskyben lángolt, sült papagáj; a *mutum* pörkölt (ez egy vadpuly-

kaféle) pálmariügyekkel, borsos paradió, *tocari* szósszal tálalva; egy hatalmas denevérféle, vagdalt „madárkutya” vagy repülő kutya *jacu* sült, *assai* pálmariügy-mölcshompótban; a pirított cukorban sült *jacu* –, de a piranha erőleves valóban finom.

A jaguár nemcsak a természetvédők, vadászok (és orrvadászok) megbecsült állata, a bennszülöttek valósággal istenítik. A bororóknak alig vannak használati tárgyaik, és azok is puritánok, minden pompát és képzeletet az öltözékükre pazarolnak, illetve – mivel maga az öltözék egyszerű – annak a tartozékaira. A nők valóságos kincsekkel rendelkeznek: majomfogakból fűzött láncokkal, a nagy öves állat két körmeiből készült, félhold alakú függőkel, feltollazott szárakra erősített tukáncsörökkel, kócsagtollnyalábokkal, hosszú ararafarktollakkal, de mindenekelőtt fadarabra szerelt és finom zsinórzattal odaerősített jaguárszemfogakkal. A fér-

A jaguárra már rátettük a rádiós nyakörvet.

Jaribu, a legnagyobb gólya.

fiakat ennél kevesebb is elbűvöli: a földről felszedett háncsszalagot befestik és tollakkal díszítik, a folyami kagylókat megcsiszolják, és nyakláncokat meg ajakpöcköket készítenek belőlük, de legtöbbször a farkikákra szerelt, görbe jaguárkörmeiből készült füzéreket becsülik. A temetési táncoknál régi jaguárbőrt használnak, és hitük szerint a halál után a férfiak lelke jaguárban ölt testet, míg a gyerekeké és az asszonyoké felkerül a légkörbe, hogy ott szétszóródva az idők végezetéig keringjen. Jó hát férfinak lenni...

(a szerző felvételei)

Viadalok a vadászatban

Dr. Czerny Róbert

(magasles)

Bikaviadal Spanyolországban, kakasviadal Latin-Amerikában. Van olyan nemzet, amely a saját kulturális örökségeként tartja számon az állatviadalt, és „magától értetődő”, hogy fogadni is lehet az emberrel vagy egymással „megmérkőző” szerencsétlen jószágokra. Hazánkban az elmúlt 10-15 évben elsősorban az ún. harci kutyák részvételével szerveztek (szerveznek?) állatviadalokat. A magyar Országgyűlés 2004 márciusában fogadta el a Büntető törvénykönyv azon módosítását, amely szigorította a tiltott állatviadal tényállását, ugyanis a jogszabály azt megelőzően csak olyan cselekményt tekintett büntetendőnek, amelyben eb volt a résztvevő. Az eb részvétele nélkül szervezett állatviadal szabálysértési tényállás volt, és maximum 100 000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal, rendőrségi eljárással, az állatalkobzás kötelező intézkedésével sújthatták az elkövetőt. Vajon most minden gerinces állat egymás ellen „uszítása” büncselekmény? A vadászoknak nem haszontalan tisztában lenni a kivételekkel!

A tiltott állatviadal fogalma

A Btk. 266/A §-a alapján büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki gerinces állat részvételével állatviadalt szervez, tart, ilyen állatviadalra fogadást szervez vagy fogadást köt. Vétseget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki állatviadal céljára

gerinces állatot tart, tenyészt, kiképez, idomít vagy forgalmaz. Annak ellenére, hogy az állatvédelemben az Országgyűlés igen fontos szabályt alkotott, a rendelkezés életszerűségben pontatlan, a törvény indokolása pedig komoly jogalkotói figyelmetlenségekről árulkodik. Az indokolás rögzíti, hogy a Btk. azért rendeli büntetni a gerinces állat részvételével folytatott állatviadalt, mert ennek alapjául az állatvédelmi törvény 7. §-ában írt általános tilalom szolgál. Ez a paragrafus viszont a tiltott állatviadal tárgyi hatályát nem kizárólag a gerinces állatra vonatkoztatja! A törvény indokolása rögzíti továbbá, hogy az állatviadal a gerinces állat fizikai, pszichikai állapotának olyan megterhelése, küzdelemre készítése egy másik állattal vagy emberrel, ami sérülést vagy halált okozhat. Nem szól azonban a törvénymagyarázat a tiltott állatviadal alóli kivételekről: a vadászatra alkalmazható állatokról. A vadászkutya vadászatban történő megfelelő viselkedése a vaddal való találkozás során az egyik legkényesebb kérdés. Annak elérése ugyanis, hogy a pointer állja, felriassza, és ne megfogja a szárnyas vadat, hogy a vizsla apportírozza, és ne vacsorázza a nyulat, hogy a terrier kikeresse várából a kotoréklakó rókát, és ne lefojtsa: a leendő zsákmányállattal való előzetes megmérettetések (gyakorlások) sorát feltételezi. Ezt pedig a legtöbb állatvédő állatviadalként értelmezi!

Nyolc évvel a Btk. említett módosítása előtt, 1996-ban változtatta meg a jogalkotó az állam- és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. törvényerejű rendeletet, amely ma a következőt rögzíti: „Tilos az állatok

között olyan viadal, az állatok egymás elleni uszításával olyan küzdelem (a továbbiakban együtt: állatviadal) szervezése, tartása, amely az állatok sérülését vagy elpusztulását okozhatja. Ez a tilalom nem vonatkozik a külön jogszabályok alapján az állatoknak vadászatban való alkalmazására.” Idevonatkozó külön jogszabály: a vadászati törvény és az állatvédelmi törvény.

Róka fogta kutya

Vadászseb és zsákmányállat egyaránt a figyelem középpontjában áll EU-csatlakozásunk (2004. május 1.) óta. 2005 nyarán az FVM módosította a vadászati törvény végrehajtási rendeletét (Vhr.), amely tartalmazza a vadászkutyafajták vadászati alkalmassági vizsgaszabályzata (VAV) megalkotásának, alkalmazásának alapvető szabályait is. A vérbeli vadászok számára a jogszabály a vadászkutyák „besorolása” kapcsán sok újdonságot nem tartalmaz: apró- és nagyvad vadászatra, valamint kotorékozásra használható ebekről van szó. (Álláspontom szerint illetet volna az utánkeresésre használható eb fogalmát külön nevesíteni.) Nem árt azonban pontosítani: ki lehet vadászsebtenyésztő, és melyek a vadászatra „Magyarországon jellemzően használt fajták”? A fajtatizsita ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998. (XII. 31.) FVM-rendelet szerint az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézetnek (mint tenyésztési hatóságnak) az Országos Magyar Vadászkamara szakmai véleménye figyelembevételével kialakított javaslata alapján dönt az FVM arról, mely tenyésztéssel foglalkozó szervezetet ismeri el vadászsebtenyésztő szervezetként. (Tenyésztés-kiállítás engedélyezése során, vadászseb fajtacsoport esetén a tenyésztési hatóság köteles figyelembe venni az Országos Vadgazdálkodási Tanács véleményét.) Ennyit a jogszabályról. A szakirodalom mégiscsak könnyebben eligazít a vadászseb-besorolások terén.

(a szerző felvétele)

KOVÁCS LÁSZLÓ 2002-ben megjelent *Vadászlexikona* az F. C. I. által vadászkutyaként elfogadott fajtákat is felsorolja: kontinentális és angol vizslák, kajtató ebek, retrieverek, tacsók, terrierek, vérebec, a falkakopókat kivéve a kopók, az agarak. Ha szigorúságot követelünk meg a jogszabály-alkalmazás terén mind a vadászkamarától, mind a vadgazdálkodási tanácstól, hazánkban például a beagle, az angol kopó vagy az agárfajták egyike sem minősülhet vadászsebnak, így ezek kizárólag kedvtelésből tartott kutyák lehetnek. Ugyanis sem a falkava-

www.cont-eco.hu
A francia **LACME** magyar képviselője.
KERÍTÉSEK VILLANYPÁSZTOROK
Tel./Fax: 06-94/325-672

Nikon távcsövek 1917 óta!

2,5-10x56 világitópontos
Monarch 8x42 DCF távcső
Fieldscope ED 82/ED 82A

Értékesítés:
Szűcs és Zsóka Bt.
5900 Orosháza, Könd u. 56.
Tel.: 30/9257-531
szucs1@orosnet.hu

Várjuk viszontlátókat jelentkezését!

dászat, sem a kutyás nyúl vadászat (agarászat) nem engedélyezett Magyarországon. Előbbi tiltott vadászati eszköznek, tehát a hatályos Btk. szerint állatkínzásnak, utóbbi a Btk. alapján tiltott állatviadalnak minősülhet.

A vadászkutyának mint az ember által kitenyészített „élő vadászszerszöznek” az alkalmazása nem történhet meg oly módon, hogy az ember irányításával az állat ölje meg az állatot. A vadászetika és az állatvédelem által megkívánt cél ugyanis az, hogy a vadászból csak felhajtja, tehát a vadász, a vadat elejtő ember elé „terelje” a vadon élő állatfajt. Ehhez kifogástalan vérvonalú ebek szükségesek. Előfordulhat persze – és ezt a Vhr. 62. § (2) bekezdése is megerősíti –, hogy fajtakeverék vadászkutya (ilyen az ún. „disznós” kutya) alkalmassági vizsgát tesz, és megfelel a VAV-szabályzat munkateljesítmény feltételeinek. E vadászbetűtípus viselkedése vad támadása esetén kiszámíthatatlan, ezért a sebzett vadkannal vagy a vicsorgó rókával „megmérkőző” vadászbetű nem tekinti sem a vadászati, sem az állatvédelmi jog tiltott állatviadal résztvevőjének.

Vadászátvédelem az állatvédelmi törvényben

Az állatvédelmi törvény 6. § (1) bekezdése az állat kíméletének fogalmát kibontva, általános követelményként rögzíti, hogy az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni. Így különösen nem szabad az állatot emberre vagy állatra uszítani, illetőleg állatviadalra idomítani, mert mindkettő sérti „az állat kímé-

letes bánásmódhoz való jogát”. Álláspontom szerint az uszítás és a tiltott állatviadalra idomítás csakis szándékos cselekmény lehet, ezért például két kutya véletlenszerű „összeugrása” nem meríti ki a tiltott állatviadal vagy az állatkínzás fogalmát. Az előbbi ugyanis nem valósulhat meg emberi gondatlansággal, az utóbbinál pedig az eset összes körülményeinek gondos mérlegelésekor is nehéz annak megállapítása, hogy miként sérült a „jó gazda gondossága” követelménye. (Mitől rossz gazda az a pásztor, aki hagyja, hogy puli kutyája távol tartsa az idegen ebeket, s így megvédi a juhnyáját a kóborlóktól?) Az olyan uszítás, amely miatt állat emberrel kerül küzdelembe, természetesen más büntetőjogi megítélés alá esik, és nem elsősorban állatvédelmi, hanem humán-egészségügyi ok miatt kíván szigorú vizsgálatot. A vadászati tradíciók védelmét szolgálja az állatvédelmi törvény 7. § (3) bekezdése, mert úgy rendelkezik, hogy a tiltott állatviadalra vonatkozó szabályok nem vonatkoznak a vadászatra alkalmazott állatnak külön jogszabály alapján történő kiképzésére (pl. solymászati célú ragadozó madár tartása). Létezik jogszerű állatviadal? Véleményem szerint igen, s tovább bontva a kérdést, ezt maga az állatvédelmi törvény 6. § (1) bekezdés f) pontja támasztja alá, mely kimondja, hogy az állatot tilos természetellenes tevékenységre szoktatni. A vadászgörény patkánnyal, a sólyom galambbal, a kígyó nyúlal, a teknős kishallal stb., tehát élő állat élő állattal történő etetése éppen azt a célt szolgálja, hogy a természet által megkomponált „genetikai kód” ragadozó emlős, madár, hüllő, kétlélű, hal esetében az emberi gondoskodás ideje alatt ne sérüljön! ◀

(magabales)

Véleményem szerint a vadgazdálkodás olyan szakma, amelyet meg lehet és meg is kell tanulni. A megszerzett elméleti tudást pedig sok-sok tapasztalattal ki kell egészíteni. Persze nincs ez másképp a suszter, fogtechnikus, mezőgazda, orvos esetében sem.

Egy szakmáról – Őszintén

Ha bepillantunk vadgazdálkodásunk történetébe, láthatjuk, hogy a boldog békeidőkhöz képest a vadállomány négy-ötzörösré emelkedett, hogy több ízben változtak a tulajdonviszonyok, úgy a termőföld, mint a vad esetében, és megváltoztak az élőhelyi adottságok.

Napjainkban nem elegendő csupán az empirikus – gyakorlati tapasztalatokon alapuló – módszerek alkalmazása. Az elmúlt tizenöt-tizenhat évben bekövetkezett változások a vadgazdálkodásban is szemléletváltást követelnek. Megváltoztak a vadgazdálkodóval szembeni követelmények, s hogy ennek is meg tudjunk felelni, tanulni kell!

A vad tulajdonosa – az állam – is megköveteli (jogszabályi keretek között), hogy szakemberek kezeljék a méltán világhírű magyar vadállományt, nemzeti kincsünket. A jogalkotó – az Országgyűlés – úgy mond „helyzetbe hozta” a földtulajdonosokat azzal, hogy vadgazdálkodóvá és a vadászati jog hasznosítójává tette. Ennek a folyamatnak is elkerülhetetlen eleme a jól képzett szakember. A tanulásnak, képzésnek általában az iskola a helyszíne.

Az egyik ilyen iskola a Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola és Kollégium Csongrádon. Mi, akik ebben az iskolában folyó oktatásban részt veszünk, szinte kivétel nélkül harminc-negyven éve dolgozunk az erdő-, mező- és vadgazdálkodás szakterületén. Feladatunknak és kötelességünknek érezzük, hogy azok számára, akik

részt vesznek a különböző képzési formák valamelyikében, átadjuk azt az elméleti és gyakorlati ismeretanyagot, tapasztalatot, amelyet sok évtized alatt összegyűjtöttünk. Tanulóink ötven százaléka munkája mellett folytatja tanulmányait iskolánkban.

Egyik legfontosabb szempont, hogy az innen kikerülő hallgatók számára az elsajátított lexikális tudás gyakorlatban történő alkalmazása természetes legyen. Örömmel tapasztalom és nyugodt szívvel állíthatom, hogy végzett hallgatóink legtöbbje munkája során megállja helyét.

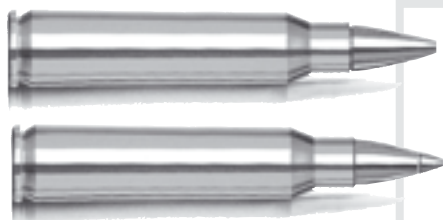
A vadgazdálkodás és a vadászat nem ugyanaz! Egyik szakma és munka, a másik szórakozás a szabadidő hasznos eltöltésének egyik formája. Szét kell választani a vadgazdálkodást és a vadászatot, már csak azért is, mert antagonisztikus ellentét feszül a kettő között. Mi jobbára nem vadászképzést folytatunk, hanem vadgazdálkodásra tanítjuk a hallgatókat.

Iskolánkat elsősorban azok számára ajánlom, akik akár erdő- és vadgazdálkodási részvénytársaság dolgozójaként, vezetőjeként, akár vadásztársasági vezetőként, hivatásos vadászként, földtulajdonosi közösség képviselőjeként tevékenykednek, vagy a későbbiek során tevékenykedni akarnak, továbbá fontosnak és szükségesnek tartják a szakszerű, eredményes vadgazdálkodást.

Karakas István
Diana Szakképző Iskola, Csongrád
(x)

Már alaposan benn jártunk a délelőttben, de nem került elénk egyetlen lőhető bak sem. Terepjárónk egyhangúan duruzsolva falta a kilométereket, amikor váratlanul egy őz szaladt jobbra át előttünk a keskeny erdei úton. Úgy látszik, hogy a fák között biztonságban érezte magát, mert úgy hatvan méterre tőlünk megtorpant. Társaim látcsövezték. Én a puskával törődtem. – Lődd! – mondta Gyuri. A bak egy kicsit rézsút állt a ritkás fák között, itt-ott levelektől, ágacsoktól fedve, de nem volt időm totojázni, mert láttam, hogy mindjárt elugrik. Megszólalt a .223-as kölcson Zastava. A lövésre az őz előtt levelek hullottak a talajra, de elugrott, mintha semmi baja sem lenne.

A hónap töltnye

Őzre és zergére

A bak végül is meglett délután, véreb segítségével. Egy vékonyka belógó ág csapta szét a végtelenül gyors, kegyetlen kis lövedéket, s az mintegy sörétrajként csapódott a vadba. Egy nagyobb szilánkja szétzúzta az egyik combsontot, néhány repesz pedig a hasába fűrődött szegénynek. És nem volt vér! Noha régebben is tudtam, de most már saját tapasztalatom szintűgy alátámasztotta, hogy a központi gyújtósos .22-esek nem igazán alkalmasak erdei vadászatokra, ahol apró, de felettebb gyors lövedéküknek útját állhatja bármilyen kicsiny gally, de még erősebb kóró vagy fűszál is eltérítheti vagy szétfreccsengetheti.

Nyílt területen viszont feltétlenül megéri az árukat, ott mindig jól teljesítenek, ha a vadász meggondoltan, figyelmesen céloz, őzre-rókára cseppet sem alábbvalók a „nagyoknál”. Egyedüli hátrányuk, hogy olykor bizony kevés sebvért adnak, nehezebb a zsákmányt fellelni.

Jelen cikkünk tárgya, a **.223 Remington (5,7x45)** voltaképpen nem is vadásztölténynek „született” 1957-ben, hanem az USA katonaságának találták ki. Arra törekedtek, hogy elődeinél jóval kisebb, könnyebb legyen, de azért módfelett erős, hatásos. Hiszen az ilyen muniócióból a katona sokkal többet vihet magával, mint elődeiből, a .30-06 Springfieldből vagy pedig a 7,62x51 NATO-ból (.308 Winchester). Előállítási költsége is sokkal alacsonyabb.

Amikor az új hadi töltnye után kutattak, szóba került az 1950-ben vadászoknak rendszeresített .222 Remington (5,7x43), amelyet kezdetben a szakirodalomban „baby .30-06”-nak tituláltak kedveskedve, hiszen pontosan úgy néz ki, mint a közismert Springfield munióció, csak éppen alaposan lekicsinyítve. Igen ám, de a megrendelők ragaszkodtak ahhoz, hogy lövedéke 500 yardig képes legyen a hangsebességre, amely feltételnek a .222-es – bármily kiváló is különben – egész egyszerűen nem tudott eleget tenni. Ehhez hosszabb hüvely és abba több lőpor kellett.

Tehát Robert Hutton és Gene Stoner tervezők bábáskodásával létrehozták a vadonatúj löszert, amelyet aztán „.5.56 mm Ball Cartridge M. 193” kacifántos név alatt jegyezték 1964-ben az USA fegyveres erőinél, majd a NATO-ban úgyszintén. Ma is ezt használják ezek az országok.

Összehasonlító táblázat

Kaliber	Gyártmány	Lövedék (g)	V ₀ (m/s)	E ₀ (J)
.22 Hornet	Remington	2,9 PSP	820	980
.22 PPC USA	Sako	3,4 HP	1035	1821
.220 Swift	Pro Hunt	3,6 FMJ	1160	2469
.222 Remington	PMC	3,2 PSP	928	1533
.222 Rem. Magn.	Sako	3,6 SP	1015	1834
.22-250 Remington PMC	3,2 Blitz King	1136	2088	
.223 Remington	PMC	3,6 HPBT	988	1738
.223 WSSM	Winchester	3,6 Ball. ST	1173	2452
.224 Wea. Magn.	Weatherby	3,6 Hornady	1113	2208

Már a vietnami harcokban legendássá vált, mert úgy hírlett, hogy nagy sebességéből adódóan felettebb jó hatású, ámbar rettenetesen roncsol, csúnya „munkát” végez. Karokat-lábakat szakított le a testen elfordult teljes burkolatú lövedék. Később kisült persze, hogy ezen esetek jó része nem egyéb, mint szenzációhajhász kitaláció. A tényekhez nem sok köze volt, inkább a haditudósítók fantáziáját dicsérette. E töltnyét .223 Remington néven vezették be vadászörökben, és tulajdonképpen semmivel sem képes többre, mint az 1958-ból származó .222 Remington Magnum (5,7x47). Mégis sikerült kiszorítania fő vetélytársát, amely mára kifutó listára került, sőt mi több, komoly ellenfele lett az ugyancsak nagyszerű, ám picivel gyengébb .222 Remingtonnak is. Az 1990-es években vált ez nyilvánvalóvá az Egyesült Államokban, de Európában még nem tudott teljesen az élre törni a .22-es központi gyújtós töltnyecsaládban.

Most nézzük meg, hogy valójában mire képes a .223 Remington!

A nevében szereplő cég által 3,6 grammos Accu Tipp, Boat Tail jelzésű lövedékkel szerelt munióció kezdő sebessége 1006 m/s, a torkolati energiája 1639 joule. A töltnye gáznyomása pedig 55 000 psi. Csodálatosan lapos röppályával bír, hozzávaló jó minőségű céltávcsöves golyós puskát feltételezve 250 méterig alkalmas kisebb ragadozók leterítésére. A .22-250 Remington és a .224 Weatherby Magnum ugyan túltesz rajta, de a .223-as mégis harmonikusabb azoknál, sokkal csókimélőbb. Itt jegyzem meg, hogy ilyen kaliberű vadászpuskába lehetőleg ne használjunk katonai löszert, mert annak méretezése kicsit más, ezért magas gáznyomás léphet fel.

Európában zergére-őzre megfelelő, bár nem ideális. Körülbelül hasonló a helyzet, mint amikor 6,5x57-essel bőgő bikára vadászunk. Alsó határkaliber.

Finn Aagaard, a sajnos már elhunyt, sokáig Afrikában élő, majd az USA-ban letelepedett norvég vadász szakíró egyik művében „az utóbi harmincöt év legfontosabb töltnyének” nevezte a .223 Remingtonot. „Tény, hogy egy könnyű, pontosan hordó .223-as, a jó .30-06-ossal együtt optimális kétpuskás felszerelést jelent az összes észak-amerikai vadra, nagyra és kicsire egyaránt” – írta róla. Csak annyit teszek hozzá, hogy ez a párosítás Magyarországon is bizvást megfelel.

Jim Carmichel említette Modern Rifle című könyvében, hogy felesége .223-as űrméretű felettebb könnyű, kézi tolozár golyósával a golflabdát kettőszáz yardról tíz esetből tízszer bármikor eltalálja! Ez

a teljesítmény nemcsak a hölgyet, az általa használt fegyvert, hanem a löszert is minősíti.

Ehhez a töltnyehöz többféle rendszerű puskát csöveznek, az egylovétű tömbzárastól a félautomatáig, legtöbbit persze a különböző tolozár ismétlőkől forgalmazznak.

Hazánkban, de Európa más országaiban is, egyelőre lényegesen gyakoribb a .222 Remington, mint a .223-as. Akinek az van, és szereti, annak nem érdemes azért a kb. 15%-os teljesítménynövekedésért áttérnie utóbbira. Am ha valaki most szeretne valamilyen nem túl csórongáló, .22-es központi gyújtós muniócióval működő fegyvert venni, annak árnyalatnyival jobb választást kínál a .223-as. Ha nem hazardírozik vele, akkor nagyon megszereti, és érthetően találja majd azok véleményét, akik leszölgják a kis kalibereket. Fedett terepre – mint fentebb már írtam – nem való, de egyebütt fényesen megállja a helyét.

K. L.

Tudta-e...

... hogy a lövedék a maximális sebességét a csőtorkolat elhagyásakor éri el? Ezt kezdő sebességnek nevezzük és V₀ a jelölése.

„Kutyabeszéd”

Mirtse Áron

Női pankráció

Az egyszerűbbnek látszó eset a szukáké: a versengő viselkedés közöttük sokkal kevésbé élénk, mint a kanok esetében. Két szuka találkozása az első alkalommal ritkán torkollik verekedésbe, és a békés viszony az esetek többségében huzamos ideig fennmarad: nem fordul elő például, hogy összeveszenének a kanokon. A rangsor jelei az avatatlan szem számára sokkal kevésbé jellegzetesek a nőnemű, mint a hímnemű ebek között. Ha viszont két szuka között valamiért elmérgesedik a viszony, ellenségeskedésük ádázabb és tartósabb, mint a kanoké. A csepetaté jellemzően hirtelen tör ki köztük, nem előzi meg látványos kihívási ceremónia. Szemben a kan kutyák sokszor valósággal sportszerű szabályok között folyó lovagi tornáival, a szukaverekezés olyan, mint amilyenek a női pankrációt elképzele az ember: a küzdő felek foggal-körömmel esnek egymásnak, és ott harapják, tépik a másikat, ahol érik – mintha nem a győzelem lenne a fontos, hanem az, hogy minél több vér folyjék. Így aztán ritkán van értékelhető végeredmény, és a két érdekelt fél a későbbiekben is azt lesi majd, hogy mikor ugorhatnak egymás torkának. Mindez nagyjából visszavezethető a farkasok rangsorviszonyaira: a vadon élő farkakban gyakran él együtt több ivarérett kan, de csak ritkán több felnőtt szuka. A szukák versengésének tehát – a kanokéval szemben – sokkal inkább a rivális elűzése az elsődleges célja, mint a tartós együttműködés megalapozása.

Van rajtad sapka?

A hímnemű ebek között a villongások közismerten gyakoriak: ha két idegen kan kutya találkozik, szinte bizonyos, hogy azonnal „kóstolgatni” kezdik egymást. Még az egymást jól ismerő kanok is minden lehetséges alkalmat megragadnak egymással szembeni pozíciójuk megerősítésére. Ahogy az ismert viccben: akár van rajta sapka, akár nincs, mindegyik ürügy a kötekedésre. A rivalizálásból azonban korántsem bizonyosan lesz verekedés, és a verekedés sem feltétlenül végződik véresen. A férfias párbajt először szertartásos kihívás előzi meg,

Békés dominancia: kihúzott, feszes testtartás, merev léptek, magasan tartott, enyhén csóvált farkok, borzolt szőr, feltartott, elfordított fej. A magabiztos, de békés kan kutya így fejezi ki, hogy nem szándékozik verekedni, de szükség esetén készen áll a harcra.

Kihívás: borzolt szőr, felálló vagy előrebillenő fülek, előrehúzott szájszél, felemelt farkok, az ellenfél marjára tett mellső láb és/vagy pofa. Akkor kerül sor rá, ha a domináns közeledést a másik fél nem viszonozza alárendelt gesztussal.

melynek során a felek borzolt szőrrel, felemelt farkokkal, hegyezett füllel, merev léptekkel körbejárnak és -szimatolják egymást. Ennek során felméri egymás erejét, fizikai adottságait, sőt, idegállapotát is. Kétszer is meggondolja például a kihívó, merre-e megtámadni azt a kutyát, amelyik szobornerven, farkának vagy gerincének rezdülése nélkül állja, amíg végigszimatozza a farát, ugyanakkor okafogyottá válik az agresszió abban az esetben is,

ha az egyik fél behúzott farkokkal, harc nélkül megadja magát. A fiatal, egyéves körüli sihedereknek a felnőtt, érettebb kanok gyakran a hátára kapaszkodnak és látszatpárvást végeznek rajtuk, ami a dominancia jele, s ha a fiatal kan szuka módjára, fejhangon ugatva, fogcsattogatva elzavarja az idősebbet, az éppúgy nem támad neki, mintha valóban szuka volna. A fiatal kan viszont sokszor a farkaskölykök élelemkolduló gesztusát gyakorolja az idősebbek irányába: a földre lapulva nyalogatja a nagyobb kutya szája szélét, jelezvén, hogy olyan tisztelettel tekint rá, mint a szüleire, vagyis nem vitatja az elsőbbségét.

A párbaj

A harc elkerülésének tehát számtalan módja van, és a kutyák életkoruktól, illetve a rangsorban elfoglalt helyüktől függően élnek ezekkel. Ha az erőviszonyok láthatóan nem kiegyenlítettek, vagy az egyik fél önbizalma lényegesen csekélyebb a másikénál, aligha kell tettelegességtől tartani: a gyengébb (vagy magát gyengébbnek érző) fél felveszi az alárendelt testhelyzetet, ami leeresztett vagy akár

a lábak közé húzott farkokban, hátracsapott füllen, lesimitott szőrzetben, szélsőséges esetben vagy kölyökkutyáknál olykor hanyatt fekvésben nyilvánul meg. A tényleges küzdelmet még a magabiztos, domináns kutya sem keresi: bizonyára sokak számára ismerős a mozdulat, amint morogva, szőrét borzolva, magát kihúzza áll, de elfordítja a fejét. Ha még-

A békítés fortélyai

Ami ne tegyünk

- Ne engedjük egymás közelébe a kutyákat feszes pórázon! A feszülő póráz, éppúgy, mint a kerítés, fokozza az agressziót.
- Ne nyúljunk két verekedő kutya közé! A harc hevében egyik sem nézi, hogy mibe harap bele.
- Ne üssük vagy rúgjuk a harcoló kutyákat! Fájdalomérzetük ilyenkor alig van, s ha mégis, a fájdalmat az ellenfélnek tulajdonítják, így még ádázabban küzdenek.
- Ne húzzuk szét kétfelé a kutyákat, ha erősen fogják egymást! Ilyen módon csak még nagyobb sebet tépnek egymás bőrébe.

Ami megtehetünk

- Kezdeti stádiumban, a pózolás fázisában határozott, erős tiltószóval, fenyegető hanggal figyelmeztethetjük a kutyát. Mivel a rangsor első helyén a kutya szemében a gazda áll, a második viszont ő maga, érvényes rá a „párbajozási tilalom”, és ezt ő is tudja.
- A kötekedő kutyáktól eltávolodva csökkenthető az önbizalmuk, ezáltal a harci kedvük.
- Ha van kéznél egy vödör víz, a nyakon öntés a legjobb módszer a szenvedélyek lehűtésére.
- Összehangolt akcióval szétránthatjuk a kutyákat, ha éppen egyik sincs fogásban.
- A tartós fogásban lévő kutyát a hátsó comb belső oldalának érzékeny bőrét megmarkolva bírhatjuk eresztésre.
- A szétválasztott kutyákat minél előbb távolítsuk el egymás látóteréből, és kerüljük el azt, hogy feszes pórázon tovább acsarkodhassanak egymásra.

RETRIEVER VADÁSZBOLT

AKCIÓ

-15%

gáz
riasztófegyverekre

2220 Vecsés,
Fő út 84.
Nyitva: 10-18 óráig

Vadászfelszerelés,
minőségi
vadászruházat,
fegyver, lőszer,
túrafelszerelés.

Erőfelmérés: a felek merev léptekkel, domináns testtartásban körbejárják és felváltva végigszimatolják egymást. Sokszor már ebben a stádiumban, harc nélkül is eldőlnek az erőviszonyok: a kevésbé magabiztos kutya hirtelen leereszti a farkát, begömbölyíti a hátát, miközben a másik a farkát szaglássza.

is küzdelemre kerül sor, első lépésként a kezdeményező fél a másik marjára teszi a fejét vagy akár a lábát is: ekkor még mindig van esély a visszakozerásra. A csata, ha az ember bele nem avatkozik, gyakran teljesen vértelenül, vagy csak minimális sérülésekkel zajlik. A kan kutyák (ismét hangsúlyozni kell: normális, átlagos állatokról van szó, nem harcra kondicionált vagy antiszociális egyedekről!) általában arra törekszenek, hogy leszorítsák ellenfelüket a földre, és biztos fogást találjanak a nyakán, kikényszerítve a megadást, amely a harc végét jelenti (a sérülés esélyét hivatott csökkenteni a hosszú szőrű fajták hímnemű egyedein gyakran látható vastag nyaksörény). Az sem ritka, hogy döntetlenel végződik a viadal, akár úgy is, hogy még el sem

kezdődött igazán: a pózolás végeztével, vagy némi fogcsattogtatás, egymás hátára kapaszkodás után mindkét fél levizel egy-két bokrot, erejét fitogtatva kapar egy keveset, de egyik sem kockáztatja a támadást. Emberi beavatkozásra csak akkor van szükség, ha a két kutya kitartó fogásba megy, vagy a párba szabályait felrúgva nem veszi figyelembe a másik megadását.

Módosított farkastörvények

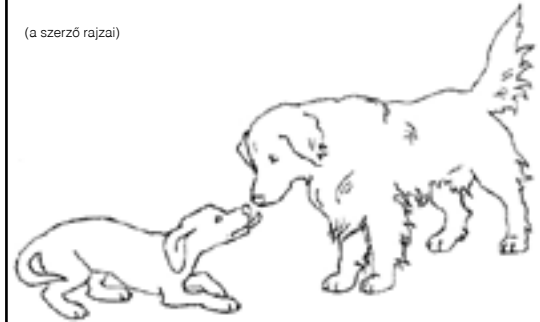
A kan farkasok versengésének alapvető célja a farkarangsorban elfoglalt hely biztosítása, méghozzá a lehető legkevesebb véráldozattal, hiszen bármelyik fél sebesülése az egész farka sikeres vadászatát és területvédelmét kockáztatja. Csakhogy nehéz egyértelmű rangsort felállítani egy „virtuális közösségben”, hiszen a rendszeresen egyazon területen mozgó kutyák a nap nagyobbik részét egymástól külön töltik, s naponta legföljebb csak egy-két órát vannak együtt, akkor sem csapatostul, hanem többnyire csak kettesével-hármasával. A farkasfalka tagjai állandó jelleggel együtt vannak, minden percben, minden mozdulatukkal kifejezik a rangsorban elfoglalt pozíciójukat, anélkül is, hogy folyvást párbajoznának, s két adott egyed rangsorvitájának valamennyi farkatag tanúja, esetleg részese, így állandóan „képben vannak” a rangsorviszonyokat illetően. Ez a folyamatosság a kutyáknál hiányzik, éppen ezért gyakrabban kerül sor köztük tettlegességre, a rangsor pedig esetükben nem feltétlenül lineáris. Sokszor már önmagában azt is nehéz eldönteni, hogy a szembejövő kutya farkatagnak tekintendő-e, avagy betolakodónak. Főként városi viszonyok közt egy viszonylag behatárolt, szűk területen lényegesen több kutya él, mint ahány tagja egy farkasfalkának lehet, és ivari vagy kor szerinti megoszlásuk is jelentősen eltér a természetestől. Szerencsére a kutyáknak segít a probléma megoldásában az, hogy az emberrel együtt töltött évekre során toleranciaküszöbük nemcsak a két-, hanem a négylábú idegenekkel szemben is megnőtt.

Érdekszövetségben

A kutyatulajdonosok tehát rosszul teszik, ha az első szörborzolásra, morgásra, fogvillantásra visszaparancsolják, vagy pláne erővel visszatartják négylábú társukat: az sem kizárt, hogy egy életre szóló barátságtól fosztják meg ezzel kedvencüket! Az erőszakos szétválasztás ugyanis könnyen kon-

Bizalmas megadás: behúzott mar, rogyasztott lábak, hevesen, de alacsonyan csóvált farkok, hátracsapott fül, a másik fél szájának nyalogatása. A farkasokra jellemző, visszaöklendezett táplálékkal való etetés viselkedésformája a kutyáknál eltűnt, az élelemkolduló gesztus azonban alárendeltségi jelzésként megmaradt.

(a szerző rajzai)

Domináns, de biztató közeledés: kihúzott mar, enyhébben vagy hevesebben csóvált, magasan tartott farkok, szapora, apró léptek. A felnőtt kutya gyakran így viszonyozza a kölyök feltétel nélküli megadó gesztusát, és az udvarló kan is így közeledik a szukához.

zerválhatja az ellenségeskedést, ugyanakkor a kialakult rangsor a kan kutyáknál szoros kötődést is eredményezhet az egyedek között. A rendszeresen, állandó felállásban összejáró kutyaközösségekben érdekes összefüggésekre figyelhet fel a szemlélő. A farkavezér általában minden viszályba beleavatkozik, bevetve a domináns jelzések teljes kellékárát. Különösen a magas rangú egyedeket nem engedi párbajozni, „igazságos uralkodó” módjára mindig a gyengébbik fél oldalára állva. E nemes gesztus hátsó mozgatórugója azonban valamivel prózaibb: az ilyen intézkedések remek alkalmat nyújtanak számára saját pozíciójának stabilizálására, amelyet természetesen az erősebbtől kell elsősorban féltetnie. Ha viszont maga a vezér áll hadban valamely trónkövetelővel – kihívója értelemszerűen többnyire a rangsor második helyén álló kutya –, a rangban alacsonyan álló egyed a főnök mellé (mondhatni: az erősebb mellé) áll a harcban, hiszen így komoly esélye van arra, hogy helyet cseréljen a korábbi másodikkal. Így aztán két olyan kan kutya, amelynek tagjai között az erőviszonyok egyértelműek, stabil és nyerő párost alkothat: az erősebb védelmezi a gyengébbet, az viszont mindent megtesz, hogy győzelemre segítse hatalmas barátját. A versengés bonyolult háttérindítékait elemezve az ember hirtelen rádöbben: valahol itt kezdődik a politika...

VADÁSZATI LEHETŐSÉG A PILISBEN!

**Gímszarvas, dámszarvas,
muflon vadászat
Budapesttől 20 km-re.**

*Érdeklődni lehet
a 20/9846-102-es telefonszámon.*

A Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola

informatív-akkreditációs beosztású, 0486
tel. fax: 63-483-790, 30-857-4245,
e-mail: dianaszko@vnet.hu

**folyamatosan szervezi
felntteknek a**

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halász (2 év)
- lovastúra-vezető (2 év)
- belovagoló (2 év)
- vízkütiúró (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetők.

Érdeklődni a fenti címen, telefonszámon lehet.

Szeptember

*Elérkezett az ősz!
A vadászember számára
ez az évszak hozza meg az „aratást”, tavaszi, nyári
vadóvívő-nevelő munkájának gyümölcsét.*

A vadgazda a vadászati év felénél tart. Számba veszi a végzett munkát, őszi számvetést készít, kihangsúlyozza vadászársai segítségét. Beszámoló-jában területe jellegének megfelelően tesz javaslatot a második félév vadászati rendjére, a házi rendtartás esetleges módosítására, a lehető vadfajok mennyiségi, ivari, minőségi és a koreloszlás elvei szerinti vadászatára.

Értékeli az őzbakvadászat tanulságait, és az e hónapban még lehető bakok számát, minőségét. Felajánlja a hivatásos vadászok segítségét a szakszerű selejtezés végrehajtásához. Ha a fiatal vadász most jut élete első bakjához, és még hiányos az elbírálás ismerete, feltétlenül vegye igénybe a felajánlott segítséget. Tapasztalt, idősebb vadásznak meg kell engedni, hogy egyedül löhesse meg bakját, ebben a dologban érvényesüljön a bizalom!

Meghosszabbodott az ősza, -gida vadászatának ideje, február 28-ig. Van tehát idő a látott vad alap elemzésére, a jó lövés kidolgozására és a sikereselejtésre.

A gímszarvas vadászatának legszebb hónapja szeptember. Golyóra érett bika október 31-ig, selejt bika január 31-ig lehető. Tehén január 31-ig, üdő, borjú február 28-ig ejthető el. Van tehát bőven idő a sutavad gondos, minőségi mutatónak számbavételére és az állomány helyes szabályozására.

Dámszarvasra október 1-jétől szabad vadászni.

A muflon vadászata e hónap elsejétől kezdődik. Kos, juh, jerke, bárány egyaránt lehető, vadászhatuk február 28-ig tart. Az igaz vadász – jó vadgazda módjára, megfontoltan – mértéktartóan és az éves vadgazdálkodási terv betartásával hajtja végre az igen erős létszámapasztás jellegű rendelkezést.

A vaddisznó kan, koca, süldő, malac december 31-ig korlátozás nélkül lehető.

Bár szeptember 1-jétől január 31-ig vadászható az üregi nyúl, súlyos vírus okozta betegségével önmagát szelektálja. Vadászata ma már nem okoz örömet az igaz vadásznak.

Az úszó récék közül csupán a tőkés és a csörgő réce vadászható szeptember 1-jétől január 31-ig. Bukó récék közül a barát- és a kerцерéce lehető október 1-jétől január 31-ig. Más récére vadászni nem szabad! Kérjük, vigyázzanak a böjti récére, melynek testtömege alig nagyobb a csörgő récéénél. Talán az segíti a vadászt, hogy a böjti réce nem verődik nagyobb csapatokba, ellentétben a csörgő récével.

A szárcsa szeptember 1-jétől január 31-ig lehető. Kérjük, gondosan tanulmányozzák (minden vadásznak megvan) a 2005-ös Vadászévkönyv 198–200. oldalait, amelyek közlik, hol nem szabad ólomsörétes töltényt használni.

Változatlanul lehető: balkáni gerle, örvösgalamb, róka, pézsmapocok, nyestkutya, mosómedve, borz, aranyakál, dolmányos varjú, szarka, szajkó.

Dátum	Nap		Hold	
	Kel	Nyugszik	Kel	Nyugszik
1. cs	5,03*	18,24*	2,06*	17,55*
2. p	5,04*	18,22*	3,15*	18,14*
3. szo	5,05*	18,20*	4,23*	18,30*
4. v	5,07*	18,19*	5,30*	18,44*
5. h	5,08*	18,17*	6,38*	18,58*
6. k	5,09*	18,15*	7,45*	19,12*
7. sze	5,11*	18,13*	8,55*	19,28*
8. cs	5,12*	18,10*	10,08*	19,47*
9. p	5,13*	18,08*	11,23*	20,11*
10. szo	4,15*	18,06*	12,41*	20,43*
11. v	5,16*	18,04*	13,56*	21,28*
12. h	5,17*	18,02*	15,03*	22,29*
13. k	5,19*	18,00*	15,57*	23,46*
14. sze	5,20*	17,58*	16,37*	–
15. cs	5,21*	17,56*	17,07*	1,12*
16. p	5,23*	17,54*	17,31*	2,41*
17. szo	5,24*	17,52*	17,50*	4,08*
18. v	5,25*	17,50*	18,08*	5,33*
19. h	5,27*	17,48*	18,25*	6,56*
20. k	5,28*	17,46*	18,44*	8,18*
21. sze	5,29*	17,44*	19,05*	9,39*
22. cs	5,31*	17,42*	19,32*	10,58*
23. p	5,32*	17,40*	20,06*	12,13*
24. szo	5,33*	17,38*	20,50*	13,20*
25. v	5,35*	17,36*	21,44*	14,17*
26. h	5,36*	17,34*	22,46*	15,01*
27. k	5,37*	17,32*	23,53*	15,35*
28. sze	5,39*	17,30*	–	16,00*
29. cs	5,40*	17,28*	1,02*	16,21*
30. p	5,41*	17,26*	2,11*	16,37*

* A nyári időszámítás alatt a megadott időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

A nyest és a házi görény szeptember 1-jétől lehető. A vadgazda e hónapban szervezi és készíti elő a nyúl, fácán és – ha engedélye van – a fogoly vadászatát.

Elkészíti a „vadászati ütemtervet”, és elküldi az érdekelt vadászati, rendőrségi, természetvédelmi szerveknek, megjelölve a vadászok gyülekezési helyét, időpontját, a vadászat helyét, idejét, a vadászati módot.

A vadgazda fő feladatává válik ebben a hónapban a vadföldök karbantartása, a termés terv szerinti betakarítása, illetve „lábon hagyása”, az emberbaráti, szakmai kapcsolat ápolása az erdő- és mezőgazdával.

Ha elmulasztotta, úgy sürgősen pótolja az erdőgazdával való tárgyalást, melynek célja: a „bögöterületeken” és közelében az erdőgazdasági munkák felfüggesztése. A jó kapcsolat esetén ez természetes kérés és teljesítés.

A nagyvadas terület vadgazdája kezdje el az etetők padlásainak feltöltését szálas takarmánnyal, újítsa fel a szókat, és a cserkeloutak tisztítására is legyen gondja. Végeztesse el a szállító járművek karbantartását, javítását, a mezőgazdasági gépek és adapterek karbantartását. Javítsák a vadászházak állagát, tartsák, tegyék jobbá a közösség együttlétét.

A vadászidény egyre erőteljesebben beindul. A vezetőség szervezze meg a baleseti oktatást minden tagja számára. Alkalmazzon vadászati szankciókat azokkal szemben, akik nem kívánnak részt venni az oktatásban. Használják fel ezt az időt a vadászias magatartás oktatására is. Tudatosítsák minden esetben, hogy a vadászetika betartása a legfontosabb eszköz a vadászbalesetek megelőzésében, mert, mint tudjuk, „a vadászat veszélyes üzem”.

*Mátyás Ferenc
Diana Szakképző Iskola*

(magasles)

Sefag-Lábod
Vadászszervező Iroda

Az ország legnagyobb vadászterületén, a mintegy 130 ezer hektáron vadgazdálkodó Sefag Rt. várja belföldi vendégeit! A vadászat mellett egyéb pihenési, szórakozási lehetőségekkel várjuk az egyéni és családi kikapcsolódás iránt érdeklődőket.

- Kedvezményes dámbika vadászat barcogásban a Sefag Rt. szántódi és csöpröndi területén!
- Október 1-jétől a gimbika kilövési díjából szintén jelentős kedvezményt adunk!

Érdeklődésüket szívesen várjuk!

Tel.: 82/505-105 • Fax: 82/505-107 • E-mail: sefag-labod@sefag.hu

Stílusa jóval közelebb áll hozzám, és azt hiszem kortársaim többségéhez is, mint például Bárony Istváné, Lakatos Károlyé, Zsindely Ferencé. Valahogy sokkal modernebbnek hatnak örökbecsű művei, mozgalmasabbnak, olvasmányosabbnak. Nem csoda, hogy annyian rajongunk érte!

Huszonöt éve halt meg
Molnár Gábor

Író volt és vadász

Hazánk még az Osztrák–Magyar Monarchia fontos részének számított, amikor 1908-ban Budapesten világra jött Molnár Gábor. Nélkülözésekkel teli gyermekora volt. Igazán csak az erdőben érezte jól magát, no és a könyvek, útleírások között. *„Észak-Brazília szép és rejtelmes világa, földrajza, néprajza éppen úgy hatása alá kerített kora ifjúságomban, akár az őserdők és vizek faunája”* – nyilatkozta egyszer. Pápán mezőgazdász lett, s egy ideig különböző uradalmakban dolgozott. Már akkor kiderült, hogy az átlagosnál sokkal jobb, eredményesebb vadász, amit részben annak köszönhetett, hogy meszerien kezelte a fegyvert; sörtest-golyóst egyaránt. Ennek ellenére aligha ismernék ma a nevét, ha 1930-ban nem ragadta volna meg a nagy lehetőséget, amikor is a Nemzeti Múzeum által erkölcsileg támogatott rovarkutató expedícióval Brazíliába utazott.

Két társa hamarosan megbetegedett, rövidesen visszatértek Magyarországra. Előtte azonban eladták Molnár Gábor felszerelését, puskáit, lőszerét, hogy teljen a hajójegyekre. Így hát egyedül maradt. A sorscsapásokat már ugyancsak megszokott, jó kiállású fiatalember nincstelenül indult a vadonba. Ráadásul épp akkor dühöngött a gazdasági világválság. Nagy szerencsének tudható be, hogy a Para tagállambeli, Tapajos folyó partján lévő Boa-Vista faluba vetődött, a civilizáció végvidékére, ahol mezőgazdasági szakismeretének hála, az észak-amerikai Ford művek helyi leányvállalata alkalmazta.

Gumiültetvény létesítésen fáradoztak. Olyan szerződést sikerült kivívnia, mely alapján két hónapig farmfőnökként, mun-

Winchester M. 73 Carbine

Molnár Gábor karabélyja

ter Center Fire = Winchester központi gyújtású) neveztek. Ilyen volt Molnár Gáboré is. Ez a tölteny sem akkor, sem ma nem számít az erős nagyvadra valók közé. 13 grammos, csapott hegyű lövedékének kezdő sebessége mindössze 380 m/s körüli. De elődeinél feltétlenül jobb, és erősen fedett terepen, dzsungelben, ahol többnyire csak pár lépésre terjed a látó-, egyben lőtávolság, fényesen megfelel. Ezt a golyóst eredeti cége 1873-tól 1919-ig készítette, összesen 720 610 példányban. Raktáraikból 1924/25 fordulóján fogyott el az utolsó darab. Ez volt talán korának legismertebb puskája.

Kétségtelen tény, hogy alaposan részt vett a hátrvidék többnyire véres „civilizálásában”, indiánháborúkban, börtényirtásban egyaránt. Olyannyira nevezetes típusá vált, hogy James Stewart főszereplésével még hollywoodi film is készült róla, *Winchester '73* címmel. Tehát Molnár Gábor valósággal a „Nyugat jelképét” birtokolta, ami tökéletesen megfelelt számára őserdei gyűjtésre, zsákmányolásra.

Ma szintén kaphatók ilyen puskák, de már nem a Winchester cégtől rendelhetők meg, hanem valóságos replikaként, teljesen méretarányosan több olasz és amerikai gyár kínálja. Az egyik legigényesebb terméket előállító köztük pl. az Uberti. Prímán működő darabok, és minőségük felülmúlja a XIX. századi eredeti Winchesteréket.

K. L.

Winchester M. 73 Short

kavezetőként dolgozott, aztán két hónap fizetés nélküli szabadságot vehetett ki – járhatta, kutathatta a vadont –, majd ugyanez ismétlődött újra és újra.

„Munkabéremből felszerelt kis expedíciómmal az őserdők vadászainak életmódját, szokásait követve hatoltam fel ember nem látta folyók forrásvidékére gyűjteni, vadászni... Rövid, mindig két hónap körüli gyűjtőexpedícióim csak addig tarthattak, míg három kísérőmmel evezve, a folyók és patakok sellőin át feljutottunk az ismeretlenbe, s a felszerelésből, a lőszerből tartott. Akkor, gyűjtéssel megrakodva, visszafordultunk... Változatos, élményekkel teli idők következtek, váltakozva a tapajosi hónapokkal. Az Uatuma, a Cupari és más folyók, patakok vadonaiban folytattam a kutatást, gyűjtést, míg 1932 elején anyagiak híján el kellett hagynom addigi kísérőimet. Nekivágtam a Cupari ember nem lakta forrásvidékének. Hosszú utazás, magányos küzdelem, láz és másféle élmények után, a legnagyobb anakonda bőrével – kilenc méteresnél hosszabb volt a roppant állat – visszaindultam a Tapajosra.” Nagyon jól lőtt, pompásan alkalmazkodott a dzsungel törvényeihez. Bár egy kicsit soknak tűnik az eljett jaguárok száma, mely faj csúcragadozó lévén sehol sem számított túlzottan gyakorinak azokban az években sem. Kedvenc fegyvere egy alsó emelőkaros rövid csövű Winchester karabély volt. Képek alapján beazonosítva Modell 73-as, .44 WCF kaliberű. *„Ez erdei szerelmem, segítőm”* – írta róla szeretettel. Persze másokkal is gyűjtött, .22-es, szintén Winchester gyártmányú kispuskával, 16-os dupla csövű söréttel. Mindezek sok-sok szép, emlékeztető élményhez, ritka zsákmányhoz juttatták. A Cupari vadona után munkahelyére visszatérve mögé került a buja növényzetű dzsungel, akkor még nem tudta – mindörökké. Bár később is eljutott Dél-Amerikába, de már soha többé nem látta a környezetét. 1932. március 7-én, a délutáni verőfényben gázolt a folyóba, hogy elsüllyessze a raktárban talált régi gyutacsokkal teli bádogdobozt, nehogy balesetet okozzon valamelyik munkásának. Ahogy befelé haladt csillogó vízgyűrűk között, megbotlott, kezé-

SÓLYOM
**VADÁSZFEGYVER-
JAVÍTÓ BT.**

Vadászfegyverek szakszerei javítása, teljes felújítása, agyazás, tárcs- és lömpaszerezés.

**Bizományosi
vadászfegyverek árusítása**

1031 Budapest, Keve u. 45/C
(a Rimai Strandfürdő mögött)
Tel.: 242-2104

ERVA FOTÓ-OPTIKA KFT. CANON FOTÓSZAKÜZLET * 1072 BUDAPEST, KLAUZÁL TÉR 13. TEL.: 352-8183, 352-8191, 461-0889 * FAX: 461-0890

Table with columns: TÁVCSŐVEK, ÉJJELLÁTÓ TERMÉKEK, CAT EYE Binoculars, 10x50 ZCF Sport, 9-27x50 ZCF Sport Classic, etc.

FOTOTECHNIKA LŐRINCZ ÉS FIA KFT. * 1056 BUDAPEST, VÁCI U. 61. * TEL./FAX: 266-0485, 337-2902 NYITVA: H-P 10-18-ig, SZO 11-13-ig

Table with columns: HASZNÁLT TÁVCSŐVEK, Eagle 12x25, Védpaspákák binoklira, gyűveg- Ólom kb. 70 kg tiszta tömbben Hívjón! EGYEB, Antik mikroszkópok, etc.

FOREST KFT. * 6721 SZEGED, BRÜSSZELI KRT. 6. * TEL.: 62/426-664, 62/423-760 * FAX: 481-087 WWW.FORESTKFT.HU * E-MAIL: INFO@FORESTKFT.HU, FOREST@AXELERO.HU

Table with columns: Baretta S 686 Onyx, Baretta Ultraflight de Luxe, Baretta AL 391 Urika Slug, Baretta S 682 Gold E, Fair LX 692 Gold, etc.

FROMMER KFT. * 1089 BUDAPEST, REZSÓ TÉR 21. * TEL.: 210-3506, 30/2427-460 * FAX: 210/3507 NYITVA: H-Cs 8-17, P 8-16, SZO 8-12 ÓRÁIG

Table with columns: ÚJ FEGYVEREK, HASZNÁLT FEGYVEREK, Sabatti (2 / 28), lapátcső, 22 IBF Remington Thunderbold, etc.

HARMÓNIA VADÁSZBOLTOK * KÖZPONT: 4025 DEBRECEN, SZÉCHENYI U. 10. * TEL.: 52/430-468 * FAX: 52/412-633 * 4026 DEBRECEN, BETHLEN U. 36. * TEL./FAX: 52/421-338 * 4400 NYÍREGYHÁZA, ZRINYI I. U. 8-10. * TEL.: 42/413-423 * 3530 MISKOLC, SZÉCHENYI U. 14. * TEL.: 46/341-464 * 5600 BÉKÉSCSABA, LUTHER U. 12. * TEL.: 66/449-369 * 6000 KECSKEMÉT, SZÉCHENYI TÉR 14. * TEL.: 76/321-942 * 6722 SZEGED, KOSSUTH L. SGT. 21. * TEL.: 62/424-342 * 6500 BAJA, HATTYÚ U. 2. TEL.: 79/321-364 * 1165 BUDAPEST, MARGIT U. 116. * TEL.: 30/6631-861 * 2890 TATA, KATONA U. 17. * TEL.: 34/381-418 8200 VESZPRÉM, HORGOS U. 2. * TEL.: 88/325-033 * 8360 KESZTHELY, RÁKÓCZI U. 3. * TEL.: 83/314-101 8900 ZALAEGERSZEG, BIRÓ M. U. 47. (AZ FM HIVATAL BEJÁRATÁNÁL) * TEL.: 92/348-011, 30/9398-369, 30/6631-867 7626 PÉCS, KIRÁLY U. 71. * TEL.: 72/225-204 * 3300 EGER, TORONY ÚT 1-3. * TEL.: 36/410-131 * 3200 GYÖNGYÖS, SZENT BÉRTALAN U. 4. * TEL.: 37/301-860 * 7030 PAKS, TOLNAI ÚT 2. * TEL.: 75/315-687 * 4600 KISVÁRDA, SZENT LÁSZLÓ U. 13. * TEL.: 45/415-887 * 5350 TISZAFÜRED, PIAC TÉR 6. * TEL.: 59/511-234, 30/9585-568

Table with columns: SAKO 75 HUNTER FEGYVEREK, III. 22-250, IV. 7x64, V. 338WM, VI. Balos 270W, etc.

GEMENC VADÁSZBOLT * 1203 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 57. * TEL./FAX: 1/283-4432 * NYITVA TARTÁS: H-P 10-17,30-IG WWW.GEMENCBOLT.HU * E-MAIL: INFO@GEMENCBOLT.HU

Table with columns: Leica 12x50Trinovid, 390.000, Leica Geovid 10x42BRF-M, 445.000, Brigidale zokni, 3.300, Polár alsóruha, 16.980, etc.

GÉINGER AUTÓ KFT. * 2900 KOMÁROM, BÁTHORY ÚT 1. * TEL/FAX: 34/346-132 * E-MAIL: GERINGERMITSU@VIVAMAIL.HU 2800 TATABÁNYA, ALKOTMÁNY ÚT 2/A * TEL.: 34-510-369 * FAX: 34/510-643 E-MAIL: MITSUBISHITATABANYA@VIVAMAIL.HU

Table with columns: MITSUBISHI, Colt 5ajtós, Invite Wagon 4AB, FAB, ABS, KZ, AC (J01), Intense 4WD AT (Sport), 4AB, ABS, KZ, ACC, AT (J11), Space Star 1.6 (98LE/72KW), etc.

HARGITA JAGD VADÁSZBOLT * 6800 HÓDMÉZVÁSÁRHELY, ANDRÁSSY U. 32. * TEL./FAX: 62/248-768 TEL.: 30/9580-603 * WWW.HARGITAJAGD.HU * HARGITAJAGD@INVITEL.HU

Table with columns: ÚJ GÖLYÖS FEGYVEREK, CZ550 Stutzen 9,3x62 6,5x55, 209.900, USA Marlin 444 cal.44Mag, 153.200, IZS27M-1C 12/76 1bill, 5ch. Bock, 129.900, etc.

KÁTAVADÁSZ, HORGÁSZ KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉS * 5900 OROSHÁZA, KÖND U. 44. * TEL./FAX: 68/411-612 KÁTAVADÁSZBOLTOK: 5540 SZARVAS, KOSSUTH L. U. 46. * TEL.: 66/312-288 * 6721 SZEGED, TISZA LAJOS KRT. 19. TEL.: 62/556-880 * WWW.KATAIVADASZBOLT.INF.HU * E-MAIL: KATAIVADASZ@OROSNET.HU

Table with columns: FÁBARM FEGYVEREK AKCIÓS ÁRON július 1. és július 31. között, Max Sporting, 391.200, STS VS sport, 506.400, Alpha, 236.800, Eurapha, 221.600, Gamma, 280.800, GAMEBORE SÖRÉTES LŐSZER AKCIÓ, 20/28 g, 36/16 g, 28/21 g, 12/28 g Blue skeet, trap, 43, 12/28 g White Gold trap, 50, 12/32 g White Gold trap, 53, 12/32 g, 12/34 g, etc.

ORYX VADÁSZBOLT ÉS FEGYVERJAVÍTÓ * 8000 SZÉKESFEHÉRVÁR, SEREGÉLYESI U. 86. * TEL./FAX: 22/504-835

Table listing various firearms and accessories such as IZS 18 7.62x39, IZS 19 222, 223 Rem, 308 Win, etc.

SEFAG RT. VADÁSZBOLT * 7400 KAPOSVÁR, BERZSENYI U. 2. * TEL.: 82/317-644, 30/9690323

Table listing firearms and accessories like Bőr bakacs varrott, Női bakacs bélelt, Varrott bőrcsőp, etc.

SEELAND VADÁSZÁRHÁZ KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉS * 1188 BUDAPEST, NAGYKŐRÖSI ÚT 24/A * TEL.: 291-8889

Table listing firearms and accessories including Beretta 687 Silver P. II, Beretta Ultralight de Lux, etc.

S. P. JAGD-VADÁSZÜZLET, KIS- ÉS NAGYKER. * 1238 BUDAPEST, LOÁLLÁS U. 12. * TEL.: 1/285-6162 * FAX: 1/284-9671

Table listing various types of ammunition and accessories like Kötött pulóverek, mellények, kardigánok, etc.

STELVENT RT. * 3527 MISKOLC, BESENYŐI ÚT 8. * TEL./FAX: 46/412-960 * WWW.STELVENT.HU

Table listing various types of ammunition and accessories such as VADHÁLÓK, Siktáblas ponthegesztett kerítésék, etc.

Table listing various types of ammunition and accessories like szálkereszt, Meopta Artemis 2100 7x50 világító, etc.

SEFAG RT. VADÁSZBOLT * 7400 KAPOSVÁR, BERZSENYI U. 2. * TEL.: 82/317-644, 30/9690323

Table listing various types of ammunition and accessories like Boros készlet ón díszszel, MAG-lite lámpa, etc.

SEELAND VADÁSZÁRHÁZ KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉS * 1188 BUDAPEST, NAGYKŐRÖSI ÚT 24/A * TEL.: 291-8889

Table listing various types of ammunition and accessories like Swarovski céltávcső 4-16x50, Steiner Nighthunter XP 7x50, etc.

S. P. JAGD-VADÁSZÜZLET, KIS- ÉS NAGYKER. * 1238 BUDAPEST, LOÁLLÁS U. 12. * TEL.: 1/285-6162 * FAX: 1/284-9671

Table listing various types of ammunition and accessories like Meindl cipők, Vadászszékék, Lóbotok, etc.

STELVENT RT. * 3527 MISKOLC, BESENYŐI ÚT 8. * TEL./FAX: 46/412-960 * WWW.STELVENT.HU

Table listing various types of ammunition and accessories like TIKKA 13 Hunter irányzékkal gyors, IZS-58 12/70, etc.

www.vadaszruha.hu

SZENT HUBERTUS KFT. VADÁSZBOLT * 7400 KAPOSVÁR, FŐ U. 40. * TEL.: 82/430-099, 430-10

Table listing various types of ammunition and accessories like WIN KÖZPONTIGYÚJTÁSÚ LŐSZEREK, 7MM Rem.Mag. Super-X, 11,34 g, etc.

TÜZES IJÁSZ BT. * IJÁSZBOLT * 1066 BUDAPEST, TERÉZ KRT. 10. * NYITVA: H-P 10-18

Table listing various types of ammunition and accessories like PSE Deer Hunter szett, PSE Nova S4, PSE Nova S8, etc.

VADÁSZ HORGÁSZ BOLT * 5520 SZEGHALOM, KOSSUTH L. UTCA 10/1. * TEL./FAX: 66/470-223

Table listing various types of ammunition and accessories like SÖRÉTES LŐSZEREK, NIKE, Armusa, Miraga, etc.

VÉDERŐ BT. SZIKRA VADÁSZBOLTJA * 2085 PILISVÖRÖSVÁR, FŐ U. 1. * TEL./FAX: 26/330-737 * TEL.: 20/463-0843

Table listing various types of ammunition and accessories like HASZNÁLT PUSKÁK (VN=VIZSGA NINCS), Búhag Suhling 8x57JRSx12x70x12/70, etc.

RÁBAI KFT. HUNOR VADÁSZBOLT * BÉKÉSCSABA ZSIGMOND U.10. * TELEFON: 66/451-171

Table listing various types of ammunition and accessories like ZASTAVA VADÁSZFEGYVERÉK, 222 Rem, 223 Rem, etc.

Októberi számunkból...

Keresse szeptember utolsó hetétől az újságárusoknál!

Fogoly a szirteken

Tudjuk, baj van a vadászok számára oly kedves, a hajdan nagy számban vadászott szürke fogollyal. Állománya csak nem akar növekedni, mesterséges tenyésztése pedig akadozik. De létezik egy „pótfogoly”, melynek szaporításával és betelepítésével egyszer már megpróbálkoztak hazánkban, ám kár tagadni: a kísérlet fiaskóval végződött. Nagyon sok országban viszont eredményesen megvetette lábát a szirti fogoly, állományuk ott stabil, a faj vadászható. Talán nálunk is érdemes lenne ismét elgondolkodni azon, gazdagítaná-e faunánkat e tarka tollas, vagy vadászati, netán természetvédelmi szempontból mégsem volna indokolt a betelepítése.

Hajtásról hajtásra

A hajtás mint vadászati mód több ezer éves múltra tekinthet vissza. Nemcsak az uralkodók elé hajtotta a pórnép a vadat, hanem már sokkal régebben az ősember is hajtotta a vadlovakat, bölényeket – igaz, a szakadék széléhez. A mai hajtások azonban már szigorú koreográfia szerint történnek. Októberi számunkban az apróvad illyetén vadászatáról szólnak.

Szerkesztőségünk a változtatás jogát fenntartja!

Az óriási szarvak hazája

Nem sok hazánkfiának adatott meg, hogy pompás, csavart szarvú argalikra, hajlott fejdíszű vadkecskékre vadásszon. Szerzőnk, Ugray Tamás társaival Közép-Ázsiában barangolt utánuk. Élményeit, vadászkalandjait szerencsére megosztja olvasóinkkal is.

Lehet egy 8x56-os távolságmérő ilyen kompakt?

Az új Leica Geovid 8x56 BRF az optikai csúcsteljesítményt egy beépített lézeres távolságmérővel ötvözi, s ennek ellenére a világ legkompaktabb és legkönnyebb 8x56-os - összehasonlítva a kategória hagyományos távcsöveivel.

Vadásszon kényelmesebben, biztosabban, pontosabban!

Győződjön meg a megfigyelés és mérés új technikájáról!

Leitz Hungaria Kft. 1075 Bp., Madách I. út 13-14. / 485-0517, 20-9659-173 / absz@leitz-hungaria.hu

LEICA GEOVID 8 x 56 BRF

HONDA
The Power of Dreams

Járnál veled?

Most könnyebben megkaphatod...

2005. augusztusától minden **125cc-es motor** vásárlása esetén a **regisztrációs adót a Honda átvállalja***, így is hozzájárulva a motorozás gondatlan örömehez. Már csak meg kell találnod az igazit...

*adónk a készlet erejéig tart!

MÁRKAKERESKEDŐNK:

- **AJKA-BAKONYGYEPES**, Adventure Motorsport, Tel: 86/511-120
- **BALATONFÖLDVÁR**, Lehr Motor Kft., Tel: 84/341-070
- **BÉKÉSCSABA**, Motorsziget Kft., Tel: 66/549-150
- **BUDAPEST**, Maxx Power Tel: 1/367-2842
- **BUDAPEST**, Takober Kft., Tel: 1/253-6784
- **BUDAPEST**, Honda Buda, Tel: 1/309-7813
- **BUDAPEST**, Honda Karaszi, Tel: 1/239-4964
- **BUDAPEST**, Hossza Garázs Bemutató Terem, Tel: 1/456-0300
- **BUDAPEST**, Honda Szallerbeck, Tel: 1/291-5555
- **CEGLÉD**, T.S. Integral Bt., Tel: 53/500-699
- **DUNAÚJVÁROS**, Honda Highway, Tel: 25/523-033
- **GYŐR**, Real Motorcentrum, Tel: 96/429-995
- **HŐDMEZŐVÁSÁRHELY**, Red Wings, Tel: 62/246-568
- **KAPOSVÁR**, Lehr Motor Kft., Tel: 82/526-240
- **KISKUNHALAS**, Iron Motors Kft., Tel: 77/429-357
- **KOMÁROM**, Komfront Kft., Tel: 34/344-443
- **NYÍREGYHÁZA**, Szász Károly, Tel: 42/315-710
- **MISKOLC**, Wilker Kft., Tel: 46/506-135
- **PÉCS**, Mega-Motors Kft., Tel: 72/216-357
- **SALGÓTARJÁN**, SOLO Kft., Tel: 32/317-555
- **SOPRON**, Salamon Motor Kft., Tel: 89/524-208
- **SZEGED**, Red Wings, Tel: 62/554-688
- **SZENTENDRE**, Vmotors, Tel: 20/ 454 4444
- **SZÉKESFEHÉRVÁR**, Motorcenter Kft., Tel: 22/324-983
- **SZOLNOK**, T.S. Integral Bt., Tel: 56/374-723
- **SZOMBATHELY**, Good Motors Kft., Tel: 30/204-0717
- **TAPOLCA**, LAKAMOTO, Tel: 87/321-027
- **VÁC**, Moto X-Team, Tel: 27/504-120
- **ZALAEGERSZEG**, Moto Center, Tel: 92/510-139

HONDA